

Наши приоритети - одговорност,
ефикасност, квалитет и транспарентност

Интервју: Миливој Кричка,
саветник генералног директора EMC а

Радиша Костић, директор ПД Електроисток-Изградња:
ПД Електроисток-Изградња је добро познато име

Усвојен Извештај о пословању ЈП ЕМС за прошлу годину

Видоје Јевремовић, председник УО ЈП ЕМС (у средини), др Милош Миланковић, генерални директор и Сандра Петровић, заменик генералног директора

Пре неколико дана у Погону преноса Београд редовне седнице одржали су Управни и Надзорни одбор ЈП ЕМС. Председавали су **Видоје Јевремовић** и **Дејан Филиповић**.

Седнице Управног одбора су, поред др. **Милоша Миланковића**, генералног директора, и **Сандре Петровић**, заменика генералног директора, присуствовали и известиоци о тачкама дневног реда. **Јован Ећимовић**, извршни директор за ЕФП, информисао је присутне о Извештају пословања ЈП ЕМС са финансијским показатељима за 2010. годину. Истакнуто је да је ЈП ЕМС и у прошлој години пословао позитивно и ликвидно и поред глобалне кризе, која се још увек осећа, као и депресијације динара, кретања монетарног курса, дешавања у окружењу. Речено је да је у односу на 2009. годину остварен знатно већи пословни приход и то 12 одсто, док је забележен незнатан пословни расход - приближно три посто имајући у виду инфлацију од 10 посто на годишњем нивоу. Предузеће је све обавезе према оснивачу, банкама, и добављачима извршавало на време и још једном показало солвентност. ЈП ЕМС је остварило укупан пословни приход у износу 14 милијарди и 120 милиона динара, а укупне расходе 13 милијарди и 331 милион динара, дакле, остварило је добит 789 милиона динара пре опорезивања.

Пословни приходи су се остварили пре свега захваљујући основној делатности, транзиту, алокацијама и побољшаном фактурисању дистрибутивним привредним друштвима и успешно решеним кредитним аран-

жманима, посебно кинеском. Рационалним пословним односом Пословодства и запослених смањени су укупни расходи. Стопа губитака у преносу у равни је европског стандарда и износи 2,58 посто, премда је било рекордних испорука електричне енергије у прошлој години.

О реализованим Инвестицијама у 2010. години говорили су такође **Јован Ећимовић** и **Владимир Миланков**, извршни директор за инвестиционе послове, истакавши да се у првих 12 месеци улагало и из сопствених и из кредитних развојних средстава по више основа, поштујући законску регулативу о јавним набавкама. Улагало се у објекте, земљишта, далеководе опрему... Према Годишњем плану за прошлу годину планиране су инвестиције од седам милијарди 690 милион или 34 посто за грађевинске објекте у припреми, 34 посто у постројења и опрему у припреми, те залихе инвестиционе опреме и материјала од 31 проценат и у земљишта један одсто, што је и реализовано у протекла четири квартала.

Привредна друштва Електроисток Изградња и Пројектни биро, односно, њихове скупштине добили су сагласност на програме пословања за 2011. годину. Њихови програми у свему су усклађени са плановима ЈП ЕМС, а планирали су да и у овој години остваре позитиван финансијски салдо, улажу у модернизацију алата, опреме, набавке нових софтвера и усавршавање запослених, како би све обавезе према оснивачу, према којем је усмерена већина услуга, на време и у роковима била обављена. а такође како би били способни и за

пружање услуга на тржишту, односно, трећим лицима. Предлагачи су били **Александар Лугоња** у име Изградње и **Горан Павловић**, директор ПД Пројектни биро. Управни одбор прихватио је информацију о предлогу за отуђење бакарних цеви и магациноског простора у Београду, Бору и Крушевцу. Бакар је стигао у Погон Бор као компензација за утрошену електричну енергију из РТБ још 1998. године. Усвојена одлука о отуђењу, коју је донео претходни сазив Управног одбора, није до краја и ваљано спроведена па се тражи исправан начин за решавање тог проблема пошто је реч о готово шест хиљада 599 килограма бакарних цеви разних димензија. Бакар на тржишту има изузетно високу цену баш као и употребну вредност, због чега је потребна нова одлука која ће се спровести до краја. О тој теми дискутовали су **мр Гојко Дотлић**, извршни директор за пренос електричне енергије, **Зоран Гавански**, извршни директор за правне послове, **др Милош Миланковић** и **Видоје Јевремовић**. Закључено је да ће се том проблему озбиљно приступити у наредном периоду.

Управни одбор усвојио је и одлуку по којој се одобрава исплата земљишта у циљу прибављања и у корист ЈП ЕМС замљишта за приступни пут за ТС Београд 20 са полазном ценом од хиљаду 900 динара по метру квадратном. Вестилац на ову тему био је **Далибор Миланковић** у име Правног сектора.

Мр Раде Богдановић информисао је управно тело о накнадним књижењима и исправкама и коначној изради елабората о спроведеном попису. **Ненад Луцић** у име Сектора ЕФП образложио је предлоге за расход основних средстава, ситног инвентара и ХТЗ опреме предвиђеног за расход, што је и прихваћено.

М. Вукас

Са седнице Управног одбора

Рекордан пренос електричне енергије

ЈП Електромрежа Србије је 31. децембра 2010. године преко своје мреже пренела 156,6 милиона kWh електричне енергије за потребе снабдевања тарифних купаца у Републици Србији и још 2.9 милиона kWh електричне енергије за потребе пумпно-акумулационих постројења ЈП ЕПС, чиме је укупно пренета електрична енергија за потребе потрошача у Републици Србији достигла ниво од 159,5 милиона kWh. То је апсолутни рекорд у преносу електричне енергије. У истом дану је, такође, забележена и рекордна вршна потрошња, која је у осамнаестом сату износила 7.656 MW. Осим тога, ЈП EMC је преко своје мреже транзитирао електричну енергију у износу од 12,6 милиона kWh за потребе снабдевања потрошача у региону Југоисточне Европе, чиме је, преневши преко преносног система Републике Србије укупно 172,1 милиона kWh,

потврдио позицију стожера успешног и одрживог функционисања регионалног тржишта електричне енергије.

И поред отежавајуће чињенице да просечна старост трансформатора у нашем преносном систему износи више од 20 година, ово је још један доказ да преносни систем ради стабилно и сигурност снабдевања потрошача, чак и у условима екстремно високе потрошње електричне енергије, не долази у питање. То је омогућено, пре свега, сталним и системским улагањем у јачање капацитета предузећа и унапређење стручног потенцијала што, уз квалитетно обављене ремонте EMC-ових објеката, као и обимне и правовремене инвестиције у преносни систем, представља гаранцију сигурне и поуздане испоруке електричне енергије потрошачима и у будућем периоду.

Нацрт новог Закона о енергетици

Нацрт Закона о енергетици је постављен на Интернет страници Министарства рударства и енергетике ради учествовања заинтересованих лица у јавној расправи. Све заинтересоване стране могле су да доставе сугестије на приложеном обрасцу на адресу Министарства рударства и енергетике.

Нацрт закона о енергетици можете погледати на интернет страници Министарства рударства и енергетике на адреси: <http://www.mem.gov.rs/>

Овим законом уређују се: циљеви енергетске политике и начин њеног остваривања, услови за поуздано, сигурно и квалитетно снабдевање купаца енергијом и услови за остваривање безбедне и ефикасне произ-

водње енергије, управљање и приступ системима преноса и дистрибуције енергије, односно системима за транспорт и дистрибуцију енергента и начин обезбеђивања несметаног функционисања и одрживог развоја ових система, услови и начин обављања енергетских делатности, енергетска ефикасност и заштита животне средине у обављању енергетских делатности, начин организовања и функционисања тржишта електричне енергије и природног гаса, права и обавезе учесника на тржишту, заштита купаца, начин и услови коришћења обновљивих извора енергије и комбинована производња електричне и топлотне енергије и надзор над спровођењем овог закона.

ПОСЛОВНА ПОЛИТИКА

Наши приоритети - одговорност, ефикасност, квалитет и транспарентност

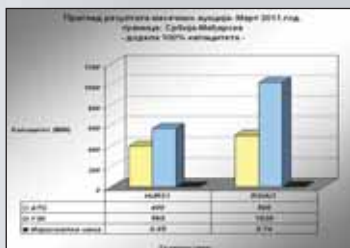
СТРАНЕ 5-7

ИНТЕРВЈУ

Миливој Кричка, саветник генералног директора EMC-а

СТРАНЕ 8-9

Резултати месечних аукција преносних капацитета за март 2011. године

СТРАНЕ 10-11

Окончана прва фаза обнове ТС Београд 5

СТРАНА 13

ИЗ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

Електроисток-Изградња је добро познато име

СТРАНЕ 14-16

EMC И НОВИ ЗАКОН О САОБРАЋАЈУ

„Компанија на точковима“

СТРАНА 17

Састанак Радне групе за сигурно снабдевање енергентима

СТРАНА 17

БРИКА О ЗАПОСЛЕНИМА

EMC-ова амбуланта

СТРАНА 18

УНАПРЕЂЕЊЕ СТРУКЕ

Обука из термографије за раднике EMC-а

СТРАНА 19

Србија и ЕУ потписале Протокол о либерализацији тржишта робе и услуга

СТРАНА 20

СИНДИКАЛНЕ АКТИВНОСТИ

Правилник о раду и нови Колективни уговор

СТРАНЕ 26-28

издаје ЈП EMC
Београд, Кнеза Милоша 11

www.ems.rs

генерални директор:
др Милош Миланковић

главни и одговорни уредник:
Предраг Батинић

уређивачки одбор:
Mr Драган Балкоски, председник
Mr Радмило Иванковић
Радомир Рибић
Милдан Вујичић
Предраг Батинић

редакција:
Мирослав Вукас
Милдан Вујичић
Александар Опачић

телефон:
(011) 3243 081

припрема и штампа:
ПЛАНЕТА ПРИНТ

predrag.batinic@ems.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

658 (497.11) (085.3)

EMC: Електромрежа Србије: лист
Електромреже Србије / главни уредник Предраг
Батинић. – Год. 1, бр. 1 (септембар 2005) -
. - Београд (Кнеза Милоша 11): ЈП EMC
2005 – (Београд: МСТ „Гајић“). - 30 ст
Месечно. - Наставак публикације
Електроисток

ISSN 1452 - 3817 = EMC.
Електромрежа Србије

COBISS.SR - ID 128361740

Наши приоритети - одговорност, ефикасност, квалитет и транспарентност

ЈП EMC улагањем у своје објекте, смањује укупне губитке електричне енергије у преносној мрежи. - Инвестиције у објекте ЈП EMC вишеструко веће него када је пословао у оквиру ЈП ЕПС. – ЈП EMC препознат као савремен европски ТСО – активно присутан у европским енергетским институцијама и пројектима

Реконструкција Трафостанице Београд 1

ЈП „Електромержа Србије“ са поносом може рећи да је и претходну годину завршило са позитивним резултатом, што је традиција од оснивања Предузећа. Управљамо повереним ресурсима транспарентно и на одговоран начин, а у циљу максимизације ефикасности пословања и оптимизације техно-економског портфеља Предузећа, уз стални процес унапређења процеса рада и усклађивања процедура са актуелном европском праксом. На тај начин, ЈП EMC непрекидно се доказује као поуздан чинилац у процесу остваривања електроенергетске политике Републике Србије, оличене у три камена темељца европског дерегулисаног енергетског сектора: сигурност снабдевања, одрживи развој и увећање конкуренције кроз транспарентан и недискриминаторан приступ преносном систему. Тиме се, осим испуњавања неопходних услова и преузетих обавеза у процесу придруживања државе Европској Унији, стварају услови и за оптимизацију целог електроенергетског

сектора и побољшање општег инвестиционог окружења, а самим тим и остваривање опште друштвене добити за грађане и привреду.

Управљање квалитетом, јачање капацитета Предузећа непрекидном едукацијом запослених и увођењем нових информационих технологија, амбициозан инвестициони оквир, превентивно и редовно одржавање објеката, техничко-технолошка унапређења и, једном речју, перманентно улагање у људе и објекте јесу и биће убудуће највећи приоритети ЈП „Електромержа Србије“.

Увек смо спремни за сарадњу, посебно са ЈП Електропривреда Србије из кога смо и потекли, и на кога смо природно упућени, с обзиром да делимо одговорност за сигурно и поуздано функционисање електроенергетског система Републике Србије. Сматрамо да све евентуалне међусобне проблеме морамо брзо и ефикасно решавати, уз добру вољу и разумевање обе стране, јер, у крајњој линији, за државу, грађане и привреду није од интереса ко “госпо-

дари“ електроенергетским објектима и колико има господара, већ да ли се њима управља на најоптималнији и најефикаснији начин.

Из ЈП ЕПС се у медијима, а посебно у текстовима листа „kWh“, већ дуже време води негативна кампања о пословању и пословној политици ЈП EMC. Овом приликом би хтели да нагласимо да је ЈП EMC више пута излазио у сусрет финансијским, техничким и другим захтевима ЈП ЕПС, заједно учествовао са ЈП ЕПС у многим пројектима и искрено насуди неколегијалност и стално завиривање у наше двориште. Разумели би да је двориште ЈП ЕПС идеално уређено и да нема проблема у производном и дистрибутивном сектору. Без жеље да се дотичемо тема у вези актуелних дешавања у том Предузећу о којима говори медији, пре свега нам је битно да у најкраћем демантујемо тенденциозне и нетачне наводе из листа „kWh“.

У погледу ефикасности и одговорности у „господарењу“, ЈП EMC је, улагањем у своје објекте, смањило укупне губитке електричне енергије у својој мрежи на око 2,6 посто, што је у оквиру европских маргина. Поређења ради, уколико је то уопште и неопходно, маргине губитака у дистрибутивној мрежи у Европи крећу се оквирно од 7 до 9 посто док су у ЈП ЕПС између 15 и 20 посто. Улагања у наше објекте су неколико пута већа у односу на период када смо пословали као саставни део ЈП ЕПС, а подсетили би да су, рецимо, својевремено из ЈП ЕПС упозоравали јавност да, због пословања са губицима услед ниске цене електричне енергије, одржавају своју ликвидност захваљујући смањењу трошкова инвестирања у одржавање постојећих објеката.

ЈП ЕПС се у својим текстовима бави бројем прекида у напајању електричном енергијом на 110 kV мрежи ЈП EMC, „бринући се“ притом за функционисање свог система. Чињенице су следеће: у првих 11 месеци 2010. године било је више десетина прекида у напајању потрошача са

Обнављање ТС Београд 6

објекта 110/x kV (укупно 164 случаја), а исто тако је чињеница, коју су колеге из ЈП ЕПС, по свему судећи, превиделе, да је 90 прекида забележено на трансформаторским станицама 110/x kV, које су у власништву ПД за дистрибуцију ЈП ЕПС.

Такође, питање поузданости напајања дистрибутивне мреже не би требало стављати искључиво на терет ЈП ЕМС, јер је од преосталог 71 непланираног прекида на ТС 110/x kV у власништву ЈП ЕМС, чак 40 настало због дејства другог енергетског субјекта, односно дистрибуције. Да бисмо били потпуно прецизни, само су у 31 случају узроци прекида у напајању потрошача били кварови на опреми и трансформаторима у објектима ЈП ЕМС.

Узимајући у обзир реалну чињеницу да су објекти 110/x kV у власништву ЈП ЕМС стари и више од 35 година, можемо рећи да су у датим условима показали задовољавајући ниво поузданости, захваљујући пре свега добром систему редовног и превентивног одржавања.

Разграничење преносног и дистрибутивног система - снага аргумента мора бити јача од аргумента снаге

ЈП ЕМС је увек било на становишту да је снага аргумента јача од аргумента снаге. Сматрамо да питање разграничења власништва над 110/x kV објектима између ЈП ЕПС и ЈП ЕМС треба разматрати у контексту разграничења преносног и дистрибутивног система, што је питање које се мора решити у најскоријем року, с обзиром да је од изузетног значаја за функционисање, сигурност и поузданост рада електроенергетског система Републике Србије. У

циљу разрешења тог питања, ЈП ЕМС је пре годину и по упутио молбу ресорном Министарству и изнео низ техничко-технолошких, економско-финансијских и правних аспеката на које је потребно обратити пажњу. Посебно би истакли да решење, пре свега, мора бити базирано на принципима функционалности и техно-економске оптимизације, као и на примерима позитивне европске праксе, обзиром да је у процесу дерегулације електроенергетског сектора та тема у већини европских земаља одавно затворена. Такође, сматрамо да уједно треба водити рачуна и о будућој улози и организацији ЈП ЕПС и ЈП ЕМС, као и о предстојећем процесу коопоратизације или приватизације тих државних предузећа. Надамо се и уверени смо да ће се у новом Закону о енергетици наћи оптимално решење са становишта основног циља, а то је сигурно и поуздано снабдевање електричном енергијом потрошача. Са своје стране, ЈП ЕМС је спреман да, без обзира на усвојено решење од стране законодавца, своје законске обавезе и дужности обавља, као и до сада, одговорно и професионално, уз изражену спремност да у транзиционом периоду, који ће свакако бити неопходан, стави у заједничку службу сав свој стручни и технички потенцијал.

Инвестиције - гарант успеха и ефикасности рада

Укупна инвестициона улагања у ЈП ЕМС, у периоду јул 2008 - децембар 2010. године износила су 9,04 милијарди динара. За објекте напонског нивоа 400 kV уложено је 6,5 милијарди дин., за напонски ниво 220

kV око 1,07 милијарди дин., а за 110 kV - 1,25 милијарди динара.

За 2011. годину уговорена је испорука великог броја енергетских трансформатора различитог напонског нивоа вредности готово 20 милиона евра.

И за наредни средњорочни период 2011 - 2015. године, планирали смо врло амбициозан и свеобухватан инвестициони циклус. За објекте напонског нивоа 400 kV планира се улагање око 223 милиона евра, за напонски ниво 220 kV око 55 милиона евра, а за 110 kV око 94 милиона евра, док се за ТСУ и ТК планира улагање 16 милиона евра. У том периоду се планира ангажовање 24,5 милиона евра из кредита Европске Инвестиционе Банке и 22,5 милиона евра из донације Европске уније, што је свакако потврда о квалитету и ефикасности улагања ЈП ЕМС. Донације се одобравају по веома строгим критеријумима и процедурама, и у овом тренутку, за објекте који су у реализацији, изнесе 35,5 милиона евра.

Што се тиче заједничких развојних активности ЈП ЕМС и ЈП ЕПС, сматрамо да су неосноване оптужбе на рачун ЈП ЕМС да „не сарађује у доношењу средњорочних планова“, те да „не уважава потребе и сугестије дистрибутивних привредних друштава ЈП ЕПС“.

Треба ли подсећати колеге из ЈП ЕПС да су Планови средњорочног развоја преносне мреже ЈП ЕМС и дистрибутивних мрежа ПД за дистрибуцију електричне енергије ЈП ЕПС као и ранијих година, и ове године усаглашени на редовним састанцима, и то у Новом Саду 08. јуна 2010, у Нишу 06. јула 2010, у Крагујевцу 14. јула 2010, у Краљеву 08. јула 2010 и у Београду 23. јула 2010. У изради петогодишњег Плана у потпуности су испоштовани захтеви ПД за дистрибуцију електричне енергије ЈП ЕПС, договорени на поменути састанцима. Такође, Дирекција за дистрибуцију електричне енергије ЈП ЕПС, је у међувремену променила процедуру са захтевом да ЈП ЕМС убудуће комуницира директно са дирекцијом ЈП ЕПС, што је захтев који је одмах и прихваћен.

Треба напоменути и да неаргументовани напади тим поводом на ЈП ЕМС долазе искључиво из Дирекције за дистрибуцију ЈП ЕПС и да нисмо чули да су се и колеге из ПД за дистрибуцију, које су активно учествовале у координацији, огласиле тим поводом. Подсетимо за крај

још и да смо, по устаљеној процедури, Дирекцији за дистрибуцију електричне енергије ЈП ЕПС послали коначну верзију Плана средњорочног развоја преносне мреже ЈП EMC.

Изграђени далеководи ТС Врање

Можда није вредно коментара, али, истине ради, треба констатовати да су прикључни далеководи за ТС Врање 2, за које се у последњем броју часописа „kWh“ тврди да их уопште нема, у потпуности изграђени и да се чека се завршетак радова од стране ПД Југоисток Ниш у самој трансформаторској станици (пре свега на постројењу 10 kV), како би се постојећи далековод 110 Врање 1 – Ристовац расекао и напон проследио у ТС Врање 2. Такође, далековод 110 kV Мајданпек – Мосна, за који је пројектни задатак усвојен средином 2009. године, је на високом нивоу припремљености, са урађеним планом детаљне регулације, проглашеним општим интересом, добијеним Решењем Републичке ревизионе комисије, урађеним Елаборатима за сечу шуме и процену вредности шуме, као и завршеним Главним пројектима. (Напомена: објективна отежавајућа околност је да 70 посто трасе тог далековода прелази преко шумског подручја.)

EMC препознат као савремен европски ТСО – активно присутан у европским енергетским институцијама и пројектима

ЈП EMC је, практично од самог оснивања, као један од својих приоритета препознао усаглашавање процедура и начина рада са актуелном европском праксом, знатно измењеном у последње две декаде укидањем монопола вертикално интегрисаних компанија и увођењем дерегулисаног пословног окружења. Ти напори су препознати, како од стране релевантних домаћих институција, тако и од стране међународних финансијских институција и институција Европске Уније у Републици Србији. Тако је, кроз разне видове донација у износу од више десетина милиона евра, имплементирано неколико пројеката за јачање капацитета Предузећа, као и савремени софистицирани информациони системи за управљање преносним системом и администрацију тржишта електричне енергије. Такође, уз комбинацију донација, кредитних и сопствених средстава, преносни систем је у великој мери реконструисан и оснажен, како би спреман дочекао предстојећи инвестициони циклус у који сви улажемо велике

Реконструисана ТС Београд 9

наде, како на страни повећања индустријске потрошње, тако и на страни улагања у нове велике производне капацитете. У складу с тим, за наредни петогодишњи период су предвиђени врло обимни инвестициони захвати у интерну и интерконективну мрежу, за чију реализацију влада велико интересовање у политичком и банкарско-финансијском сектору, како на регионалном, тако и на пан-европском нивоу. Таквим начином рада, ЈП EMC се у потпуности етаблирао као пуноправни и врло уважени члан европског удружења оператора преносног система за електричну енергију ENTSO-E, основаног под окриљем тзв. Трећег пакета европске легислативе за увођење интерног тржишта електричне енергије у ЕУ. Наши стручњаци су врло активни у комитетима и радним групама ENTSO-E, имамо једну од водећих улога у процесу имплементације регионалног тржишта југоисточне Европе, врло активно учествујемо у пројектима прикључења Турске, Украјине и Молдавије европском електроенергетском систему. Оно што такође треба напоменути, је и то да смо присутни у свим, како техничким и информационим, тако и финансијским токовима унутар ENTSO-E асоцијације, између осталог оличених и у имплементацији јединственог ИТС механизма на територији целе европске интерконекције, као најбитнијег досадашњег резултата у процесу успостављања јединственог тржишта ЕУ. Сматрамо да таквим, проактивним и напредним, приступом обезбеђујемо велики кредибилитет пред европским институцијама, не само за ЈП EMC, већ и за државу чији смо представници, а што може бити од пресудне важности у наступајућем периоду где нас, кроз усаглашавање са европским законодавством, очекује имплементација нових за-

конских решења, ефективно отварање тржишта електричне енергије и укључивање у регионално и пан-европско јединствено тржиште. То ће, уверени смо, донети значајне користи и за ЈП ЕПС као једног од потенцијално водећих учесника на регионалном тржишту, који би централни положај Србије у региону могао и морао користити, ако не боље, а оно макар једнако ефикасно и продуктивно за државу као што то последњих година чини ЈП EMC.

Сарадњом и радом до веће ефикасности у новом законском оквиру

Сматрамо да је због укупног значаја енергетског сектора за нашу земљу, а у том контексту и електроенергетике као његовог најбитнијег чиниоца, неопходан висок степен сарадње и разумевања између ЈП ЕПС и ЈП EMC. У сваком тренутку смо спремни да разговарамо, чујемо оправдане и аргументоване напомене и примедбе како би побољшали нашу ефикасност и квалитет испоруке електричне енергије, као и поузданост и сигурност преносног система. Уверени смо да тенденциозна негативна кампања листа „kWh“ не доприноси даљњем развоју традиционално добрих односа наша два предузећа, а самим тим није ни у интересу грађана и привреде Србије. Уместо тога, сматрамо да само јако израженом синергијом и међусобно координисаним активностима можемо у пуној мери остварити све циљеве које актуелне околности намећу електроенергетском сектору.

На крају крајева, много пута доказана је чињеница да је много боље и сврсисходније потрчати и покушати ухватити воз који је управо кренуо са станице, него беспотребно усмеравати енергију против пријатеља који су већ у њему.

МИЛИВОЈ КРИЧКА, САВЕТНИК ГЕНЕРАЛНОГ ДИРЕКТОРА

Координација на високом

Потреба за координацијом на високом пословном нивоу, условљена многобројношћу и сложеностју активности у ЈП Електромрежа Србије, захтевала је и именоване **Миливоја Кричке**, искусног стручњака, на место саветника генералног директора. Унапређење ефикасности кроз координацију циљ је тог посла, а свака реч има своје место тежину и одговорност“, истиче Кричка.

- Један од првих задатака на том послу је техно-економска анализа, која се односи на поправку великих енергетских трансформатора, а у те послове увек је укључен и значајан број људи. Пошто је било неколико кварова, морали смо да направимо анализу, која је посматрана у три корака: неопходна поправка – санација; генерална поправка; комплетна замена делова трансформатора чиме се, заправо, до-

бија нов трансформатор. Резултат тих анализа био је да је оправдано обавити генералне поправке с тим да их обавља произвођач пошто располаже документацијом и познаје остале потребне детаље. Дакако, осим у случајевима кад произвођач више није активан из било којих разлога. Поступак погађања за поправку по позиву са извођачима може да се обави веома квалитетно, а располажемо и свим елементима потребним за постизање добре цене. Укључен је и елемент осигурања – осигурање сноси део трошкова, а део наше Предузеће да бисмо добили висок квалитет поправке. Закључили смо да је ризично обавити само конкретну поправку јер је реч о старим трансформаторима и старој опреми. Уосталом, и економска анализа и искуство потврђују да је такво опредељење исправно, - каже Кричка.

Као други задатак Кричка апострофира укључивање у значајније инвестиционе послове. На првом месту, представници Министарства рударства и енергетике, Електромреже Србије и Електродистрибуције Београд формирали су шесточлану комисију којој је задатак побољшање енергетске ситуације у главном граду. Крички задатак је да што боље координира реализацију обавеза које нам стижу из Министарства и града и које, по природи посла, ми обављамо.

Како би се ти послови боље обављали неопходно је решава-

ње питања која се односе на EMC-ову имовину, у шта се укључило и Министарство финансија. Ти проблеми се решавају квалитетније а Кричка наводи примере трафостаница Београд 5 и Београд 3. Пошто нисмо укњижени као власници целог простора, свих парцела, имали смо проблема у добијању локацијске дозволе за ТС Београд 5 – за реконструкцију, а за ТС Београд 3 одобрење за изградњу. Кричка истиче да је то решавано у директном контакту с Министарством за заштиту животне средине и пословног планирања са којима је пронађено прихватљиво решење за извођење радова.

Миливој Кричка ангажован је и у низу стручних тела. Члан је Стручног савета компаније. Председник је Радне групе за израду урбанистичких планова значајних за EMC, али и за сарадњу са стручним институцијама које се баве израдом урбанистичких планова. Тај посао, према Кричкиним речима, је посао континуитета.

Члан је ad hoc Радне групе за израду Упутства за санацију хаварија и Радне групе за израду Упутства за услуге које пружа ЈП EMC.

Два најновија задатка, у које су укључени и извршни директори, је сагледавање могућности финансирања значајних инвестиционих пројеката, попут далеководног правца према Румунији и подизања преносне мреже у Западној Србији на 400-киловолтни напон.

ПОСЛОВНОМ НИВОУ

- Сагледавамо могућности финансирања постојећим ангажованим кредитним средствима, сопственим средствима и донацијама Европске уније. Морамо да сагледамо и динамику отплате преузетих кредита. На основу започетих пројеката и плана реализације тих пројеката у средњерочном периоду покушавамо да креирамо прихватљив и реалан финансијски план.

Годишњи ниво средстава за потребе инвестиционе изградње је 50 – 60 милиона евра. За анализу су задужени извршни директори; првенствено извршни директори за инвестиције, финансије, управљање и тржиште и за пренос. Тај посао је урађен и то ће уједно да буде и одређена сугестија за израду будућих планова као и подлога за доношење битних пословних одлука, - каже Кричка.

Други нов задатак је ефикаснија реализација јавних набавки што је подразумевало анализу интерне реализације јавних набавки и боље, прецизније праћење целог процеса како би се уочила уска грла. Циљ је, дакако, да се скрате рокови, али и да се повећа успешност процедура, односно, реализација набавки. А то се постиже одговарајућом обуком људи који учествују у тим пословима, квалитетнијом припремом и правовременом припремом конкурсне документације. Квалитетнија припрема документације пре почетка поступка, пре лансирања

набавке – то је кључ. Наравно, неопходно је и да стручне службе „ојачају“, превасходно из области комерцијалне функције. То је доста сложено јер је реч о класичној менаџерској активности која се учи дужи низ година. У тим процедурама много је учесника и на нивоу одржавања, инвестиција и општих потреба. Незаменљива је боља организованост, припремљеност и обученост у тим поступцима. Једно од фундаменталних решења које даје нови Закон о јавним набавкама, је да послове јавних набавки обављају кадрови који су остварили потребну стручност и имају одговарајући сертификат. То се решава обуком и професионализацијом службеника који проводе поступке за потребе наручиоца.

Ангажман у CIGRE

Радећи у нашем Предузећу, Кричка се, разумљиво, ангажовао у најмасовнијој стручној асоцијацији CIGRE Србија. Активан је у СТК Б - 2 Надземни водови. У последњих десетак година био је веома активан као члан и као председник Организационог одбора, од 25. до започетих припрема за 30. саветовање. Од прошле године члан је Надзорног одбора CIGRE Србија.

Веома је значајна у овим задацима коректна и конкретна сарадња саветника генералног директора проф. др Драгослава Перића и Горана Јакшића, и извршних директора.

Остваривање постављених задатака управо је верификација неопходности координације на овај начин, закључује Кричка.

Предраг Батинић

Градилиште ТС Београд-20

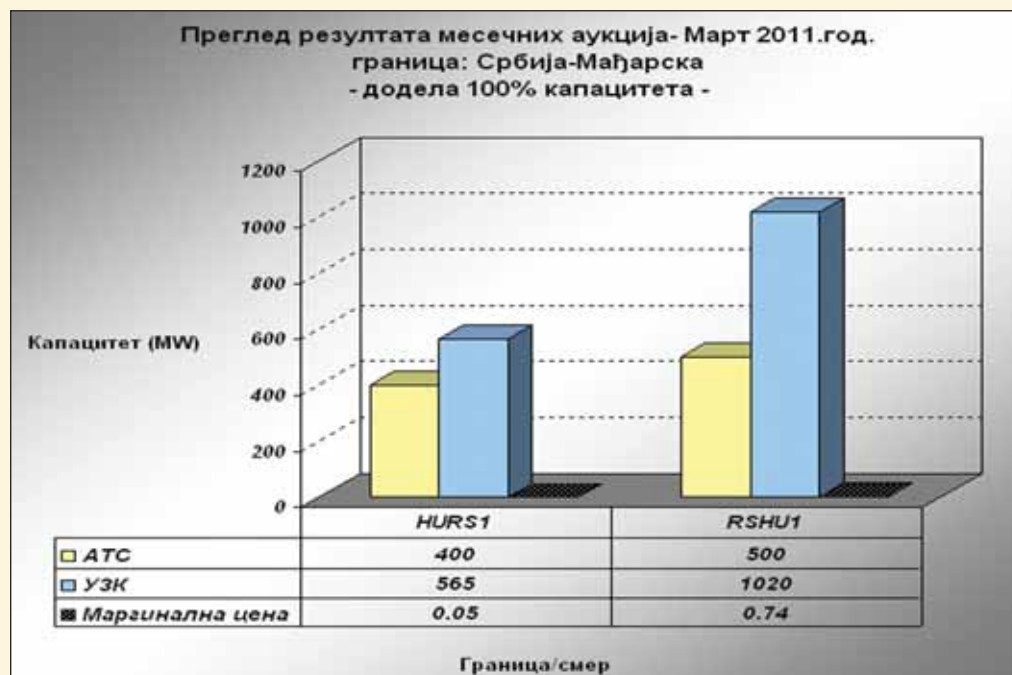
Резултати месечних аукција преносних капацитета за март 2011. године

У фебруару 2011. године одржане су месечне, експлицитне аукције, за доделу права на коришћење прекограничног преносног капацитета на границама регулационе области Републике Србије, за март 2011. године.

На заједничким, месечним аукцијама, за март 2011. године, које су одржане 09. фебруара, учествовало је 17 учесника, што је за 2 учесника више него у претходним месечним аукцијама на истој граници. Анализирајући податке можемо закључити да је интересовање за понуђени преносни капацитет било велико и да је оно резултирало загушењем у оба смера. Резултати заједничких месечних аукција на српско-мађарској граници, за март 2011. године, приказани су у табели и на графику.

Тех.ознака границе/смера	Период важења	АТС	Укупни захтевани капацитет (УЗК)	Укупни додељени капацитет	Бр. учесн. који су поднели захтев	Бр. учесн. који су добили капацитет	Укупан број аукцијских понуда	Маргинална цена	Загушење
		MW	MW	MW				eur/MWh	ДА / НЕ
HURS1	01.31.03.2011.	400	565	400	12	10	32	0.05	ДА
RSHU1	01.31.03.2011.	500	1020	500	16	9	58	0.74	ДА

Резервациони потпериод		
Граница/Смер	Резервациони потпериод	АТС у РП
HURS1	24.03. - 25.03. 2011.	0
RSHU1	24.03. - 25.03. 2011.	0

Детаљне информације о процедури и резултатима заједничких аукција објављени су на званичном сајту ЈП EMC:

http://www.ems.rs/stranice/tehnicke_informacije/mesecne_rezultati_inf-joint.htm

Месечне аукције за доделу 50% расположивог прекограничног преносног капацитета на осталим границама регулационе области Републике Србије, одржане су 14. фебруара. Број учесника у овим аукцијама је 15, што представља нешто нижи број од просека забележеног прошле и у првим месецима ове године. Тренд загушења је и даље присутан на свим границама и смеровима.

Резултати месечних аукција за доделу 50% расположивог преносног капацитета, за март 2011. године, приказани су у табели и на графику.

Тех.ознака границе/ смера	Период важења	АТЦ	Укупни захтевани капацитет	Укупни додељени капацитет	Бр. учесн. који су поднели захтев	Бр. учесн. који су добили капацитет	Укупан број аукцијских понуда	Цена последње прихваћене понуде	Загушење
		MW	MW	MW		евр/MWh		ДА / НЕ	
ALRS1	01.-31.03.2011.	81	181	81	6	3	12	0.12	ДА
BARS1	01.-31.03.2011.	225	370	225	11	9	32	0.16	ДА
BGRS1	01.-31.03.2011.	151	359	151	10	3	31	1.17	ДА
HRRS1	01.-31.03.2011.	175	265	173	7	7	16	0.03	ДА
MERS1	01.-31.03.2011.	175	225	174	10	9	17	0.03	ДА
MKRS1	01.-31.03.2011.	75	175	75	7	3	15	0.16	ДА
RORS1	01.-27.03.2011.	250	375	249	10	7	33	0.77	ДА
RORS2	28.-31.03.2011.	200	410	200	10	5	34	1.37	ДА
RSAL1	01.-20.03.2011.	80	185	80	5	3	10	1.47	ДА
RSAL2	21.-26.03.2011.	50	175	50	5	1	9	2.56	ДА
RSAL3	27.-31.03.2011.	80	215	80	5	1	11	1.72	ДА
RSBA1	01.-31.03.2011.	125	260	125	9	5	18	0.11	ДА
RSBG1	01.-31.03.2011.	125	265	125	12	8	21	0.07	ДА
RSHR1	01.-31.03.2011.	125	355	125	9	6	26	0.58	ДА
RSME1	01.-20.03.2011.	169	305	168	10	5	21	0.06	ДА
RSME2	21.-26.03.2011.	119	305	119	10	3	21	0.19	ДА
RSME3	27.-31.03.2011.	169	305	168	10	5	21	0.06	ДА
RSMK1	01.-31.03.2011.	185	404	185	11	4	34	0.27	ДА
RSRO1	01.-13.03.2011.	126	190	124	9	8	18	0.02	ДА
RSRO2	14.-18.03.2011.	51	175	50	9	4	15	0.08	ДА
RSRO3	19.-31.03.2011.	126	175	126	9	8	16	0.02	ДА

Детаљне информације о процедури и резултатима заједничких аукција објављени су на званичном сајту ЈП EMC:

http://www.ems.rs/stranice/tehnicke_informacije/mesecne_rezultati_inf.htm

Марко Јанковић, дипл.ел.инж.

Преглед цена електричне енергије на европским берзама

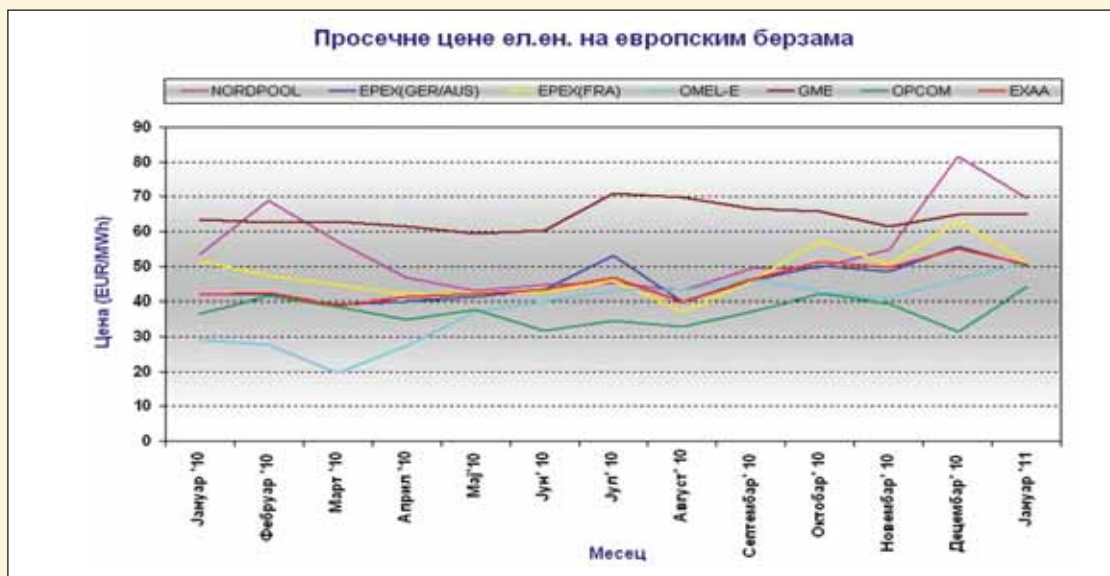
У циљу што боље анализе тржишта електричне енергије како у региону, тако и у другим европским земљама, и у 2011. години настављена је пракса праћења дешавања на водећим европским берзама електричне енергије. Обухваћен је период од почетка 2010. године како би се што ефикасније могле приказати промене настале у енергетском сектору, када је цена електричне енергије у питању.

Ако би појединачно посматрали само месец јануар у 2010. и 2011. години, могли би констатовати значајан пораст цене електричне енергије у јануару 2011. године и то на свим посматраним берзама.

Такође, јасно је уочљив пораст цене електричне енергије у јануару 2011., на OPCOM (румунска берза). Цена у јануару ове године представља највећу забележену вредност још од 2008. године.

У табели и на графику приказане су просечне цене на месечном нивоу (base product). Подаци о ценама преузети су са званичних сајтова приказаних берзи.

Месец	Просечна цена електричне енергије (EUR/MWh)						
	БЕРЗА						
	EPEX SPOT Немачка/Аустрија	NORD POOL (Норвешка)	EPEX SPOT (Француска)	OMEL-E (Шпанија)	GME (Италија)	OPCOM (Румунија)	EXAA (Аустрија)
2010							
Јануар '10	42.20	53.38	51.75	29.06	63.45	36.68	41.76
Фебруар '10	41.73	68.92	47.40	27.68	62.55	41.53	42.33
Март '10	39.19	57.03	44.70	19.63	62.82	38.53	39.05
Април '10	40.04	46.87	41.69	27.42	61.33	35.01	41.28
Мај '10	41.17	42.98	42.39	37.23	59.36	37.82	42.25
Јун '10	43.34	44.76	42.57	40.12	60.20	31.82	43.14
Јул '10	53.02	45.43	45.75	42.91	70.90	34.68	46.64
Август '10	39.80	42.89	37.08	42.94	69.91	32.77	39.93
Септембар '10	45.86	49.44	45.69	46.44	66.55	37.31	46.11
Октобар '10	50.30	49.66	57.53	42.67	65.79	41.98	51.24
Новембар '10	48.53	54.78	50.34	40.94	61.38	39.46	49.70
Децембар '10	55.55	81.65	62.77	46.35	64.89	31.53	54.98
2011							
Јануар '11	50.12	69.62	51.09	41.19	65.00	44.09	50.34

Марко Јанковић, дипл.ел.инж.
 Јелена Пејовић, дипл.економиста
 Јасмин Личина, дипл.економиста

РЕКОНСТРУКЦИЈА ПОСТРОЈЕЊА НА БЕЖАНИЈСКОЈ КОСИ

Окончана прва фаза обнове ТС Београд 5

Нов трансформатор снаге 250 MVA на том постројењу витално важном за снабдевање Београда

Недавно је на EMC-овој Трафостаници Београд 5 у погон пуштен нов трансформатор снаге 250 MVA. Тиме је окончана прва фаза реконструкције тог постројења напонских нивоа 220/110/35 kV, витално значајног за поуздано и сигурно снабдевање потрошача конзума Београда. Вредност трансформатора (укључујући пројекат и радове) Сименс – Кончарева производње је три милиона евра.

Стари трансформатор, такође снаге 250 MVA, остаће као резерва на постројењу што гарантује бољу погонску спремност.

Реконструкција ТС Београд 5 у великој мери финансира се средствима из Програма Б Европске инвестиционе банке. Новомонтирани трансформатор, 220 и 110-киловолтна поља, 12 релејних кућица радови, пројектовање, дозволе, надзор и електрична испитивања финансирају се средствима Електромреже Србије.

Дакле, у првој фази урађени су још и кабловски канали, транспортне стазе, сопствена потрошња (једносмерна и наизменична

220). У свим релејним кућицама уграђена је Сименсова заштита и управљање и подразводи сопствене потрошње. Све то, дакако, већ функционише. Монтиран је SCADA систем за целу Трафостаницу. Почело је полагање нових командно-сигналних каблова за сва 220 и 110-киловолтна поља. Постављена је и нова уземљивачка мрежа (бакарно уже).

Изграђена је нова спољна ограда око целог постројења.

Замена високонапонске опреме обављаће се у складу с могућностима и на темељу већ постојећих договора с Дирекцијом за управљање. Већи број објеката који се реновирају захтевни су кад је реч о искључењима због њихове специфичне улоге у систему па је низ стручњака и задужен за искључења и успешну реализацију пројеката – Бранко Шумоња, мр Чедомир Поноћко, Илија Цвјетић, Рајко Гверић, Зоран Николић и Бојан Спремић из ПД Изградња.

Наставак реконструкције планиран је за март. Предвиђена је обнова 15 поља, у склопу којих и енергетских трансформатора. Такође је почела, а у марту би требало да се настави примена антикорозивне заштите апаратних и порталних конструкција.

Извођач радова у првој и другој фази је ПД Електроисток Изградња, а пројектант ПД Електроисток Пројектовање. Надзор и координацију свих радова проводи EMC-ов Центар за инвестиције, а сва електрична испитивања обавља Погон Техника у сарадњи с Погонском преноса Београд.

П. Батинић

Електроисток - Изградња је

Систем за пренос електричне енергије има потребу за специјализованим, поузданим, искусним партнером који ће га пратити у раду на великим пословима. Ту смо препознали основни обострани интерес. Наше укупно, велико заједничко знање много вреди – каже у угодном разговору, дипл. ел. инж. Радиша Костић, директор ПД Електроисток – Изградња

Радиша Костић, директор ПД „Електроисток – Изградња“ пажљиво листа и потписује приспела документа из дневних обавеза само час пре него што ћемо почети разговор. Чини то стаљено и мирно, опуштено и рутински - рекло би се. Седимо у удобно намештеној канцеларији, не одвише луксузној, сведеној и одмереној, а опет уређеној с пуно укуса која и сама слика оно шта се и како овде ради, сведочи да је у питању савремено конципирана, високо технолошки опремљена и оспособљена фирма.

- Јуче је била прослава? – полако отварам причу питањем о Новој години. - Једва сам успео да се одморим, – каже Костић - сви наши пријатељи дошли су нам у госте. Година је прошла, било је успешно, доста се радили, ред је био да се мало издувамо и одморимо...

- Шта ћемо тек радити догодине? Треба славити озбиљан јубилеј! – тема се сама по себи намеће.

– Тако је. – каже поносно мој саговорник - Основани смо 1961. године под називом **Погон за пројектовање и изградњу** у саставу **Предузећа за пренос електричне енергије „ЕЛЕКТРОИСТОК“**, које је било део **Здружене Електропривреде Србије**. С друге стране, у оквиру трансформације ЕПС-а, одлуком УО ЈП „Електроисток“ и Владе Републике Србије, од 30. јуна 2005. радимо самостално под садашњим именом: **Привредно Друштво „ЕЛЕКТРОИСТОК – Изградња“, д.о.о. Београд**. Уз београдски део постоји и радна јединица у Нишу која се претежно бави изградом металних апаратних конструкција. Обрни, окрени – педесетогодишњица! Компанија од 50 лета је за посебно поштовање. И ја имам управо толико и лако ми је да о томе судим. Опште је познато да је фирма од почетка расла према мери развоја преносне мреже. Педесетих и шездесетих година радила се 110 и 220 kV-на, а већ седамдесетих и 400 kV мрежа.

Искуство и знање за све то време имају највећу и најзначајнију улогу. За ових пола века баштинимо толико тога и акумулирамо као благо. Имамо добре темеље за нову младост, њену енергију, знање и истрајност. – прича уз осмех – Електроисток је моја генерација. Умем да носим толико година – знам како се слави важан рођендан. Наша компанија, која је компетентна за сваку врсту посла у електроенергетским мрежама од 110 до 400 kV, планира да педесетогодишњицу обележи сасвим примерено. Рвемо се са врло великим изазовима, значајним и крупним пословима - управо сразмерним 50. годишњици. Јубилеј ћемо током целе године обележавати и радно и храбро, а ако Бог да...

Иза леђа, мог саговорника на полици уредно стоје наслагане књиге, озбиљне и вредне, којима се мора указати респект и велика пажња, иако су темом изван његове струке. Свакако да својим присуством, које није одвише чест случај у инжењерским канцеларијама, говоре о његовом широком интересовању. Зато, готово узгред, питам: - *Изградња свој сајт нуди на српском, енглеском, руском и арапском језику?* – Сајт је савремени имидз фирме – редовно се абдејтују референц листа и друге битне ствари. Електроисток је добро познато име, стиже одмах одговор - расадник сјајних инжењера. Под тим именом смо сви заједно препознати и у земљи и ван ње. Посебно у окружењу. Где год смо нешто радили хтели су да нас поново ангажују. Наше колеге, које су потекле одавде, раде по читавом свету и проносе име Електроистока. Зову нас и траже са свих страна – из читавог Белог света. Питају да ли би нешто радили за њих. То већ спада у слатке мукe - приоритет су нам ипак послови за EMC. Наша главна улога је да за потребе оснивача ваљано урадимо додељени посао. Ту смо се позиционирали као поуздан партнер, проверен кроз ново петогодишње искуство.

Систем за пренос електричне енергије има потребу за специјализованим, поузданим, искусним

ТС Београд 5

Добро познато име

Радиша Костић, директор
ПД „Електроисток – Изградња“

партнером који ће га пратити у раду на великим пословима. Ту смо препознали основни обострани интерес. Наше укупно, велико заједничко знање много вреди - кроз време се то заиста показало. Таквом систему, о каквом говоримо, потребан је брз и успешан одзив. Да би он ефикасно радио мора и оно што се ради на њему да буде на адекватном нивоу и квалитету. Ипак, до 20 % учествујемо на тржишту где самостално добијамо послове на тендерима. Радећи успешно ове послове, достојно презентујемо себе и оснивача - EMC. У питању су инвеститори као што је ЕПС или најпознатија српска индустрија која користи 110 kV постројења, на пример: **У. С. Стеел, Холцим, Лафарге, Сирмиум**

Стеел и сл... Ван Србије наше присуство је запажено у Републици Српској и Црној Гори. Наша знања су проверена. Искуство нам је огромно. Нећемо се либити да углед ставимо на пробу и станемо на црту и да наше услуге понудимо на светском тржишту. Не идемо из регије само из обавеза према оснивачу. У току је велики инвестициони циклус у преносној мрежи Србије а ми смо један од ослонаца. Једног дана кад изађемо ван граница земље то ће бити добро и за нас и за земљу Србију јер ћемо сигурно проносни знања и име на тим тржиштима.

У часу једном, господин Костић примећује да се мој поглед задржао на урамљеном сертификату који стоји на зиду иза радног стола и пре него што сам успео да било шта питам каже: - Поседујемо међународно признат стандард квалитета у виду сертификата ИСО 9001. Посао који радимо и тржиште захтевају уређену компанију по овим стандардима. Добро је што смо одличну дотадашњу праксу преточили у документа и сертификате. Предузеће које хоће излазак на светско тржиште, које жели да се огледа и у тендерима мора бити уређено према мери која се тамо захтева и тражи. Добро је што смо то урадили.

- А криза? - покушавам да завири са друге стране. - Криза? - не да се Радиша - Кроз кризу смо успешно прошли. - готово лакон-

Заиста добар темпо

На прослави организованог за раднике и пријатеље Електроистока – Изградње, поводом Нове године директор Радиша Костић је, између осталог рекао: Прекјуче је завршен и пуштен под напон ДВ 110 kV којим се на мрежу прикључује ТС Владичин Хан (ТС 110/35 kV); Данас је урађена замена оштећеног проводника на прелазу преко Саве 110 kV ДВ 104/1 (Макиш – Београд 2), а сутра се пушта у рад трансформатор и ново поље Т7 у ТС Београд 5 (ТС 220/110/35 kV).

ски одговара - Нисмо је пуно осетили. Радили смо много и радили смо добро. Нисмо имали кад да размишљамо о кризи, радом смо све надоместили. Урадили су се велики послови у претходне две године. Рекох већ да је инвестициони циклус у електро преносној мрежи веома снажан. Углавном смо ту били ангажовани.

На час причу прекида телефонски позив. Хтео - не хтео, примећујем да господин директор говори јасно и течно, разговорно и сажето. Иако је у питању рутински разговор, види се да је задовољан својим послом, препознаје се да је у питању пријатан и послован човек (неуобичајено, за ову згоду уредно спортски одевен) који влада ситуацијом у потпуности. - Криза? - наставља се разговор - Фирма пре свега почива на инжењерском знању. Криза је прилика за њен раст и стручно јачање. Основна снага су нам инжењери, врло искусан и квалитетан млад кадар. Ако би раст предузећа мерили по броју запослених могло би се закључити да је све исто, да се нигде нисмо померили. Запослених има онолико колико је затечено. Ипак, не стоји се у месту - дошли су млађи који се успешно носе са послом. С друге стране - по обиму уговорених радова надвисили смо све досадашње периоде. Пре свега били смо ангажовани при реконструкцији трафо станица, а то су тешки и специфични послови, важна електроенергетска постројења, посао који се ради под напоном или у његовој близини. Реконструкције су посебна прича... Ту су и нове технологије, оптика која мења шуму каблова, изградња релејних кућица за заштиту и управљање, нови скада системи... Шта да ти кажем? Лештани, Београд 8 (ТС 400/220 kV), Нови Сад 3 (ТС

ПД ЕЛЕКТРОИСТОК ИЗГРАДЊА И ЕЛЕКТРОМОНТАЖА
ЗАЈЕДНО У МАКЕДОНИЈИ

МЕПСО уговорио градњу 110-киловолтног далековода с нашим компанијама

БЈ Република Македонија укључит ће се у још један енергетски пројект значајан, не само за државу, већ и за регију. Дакле, македонски електропреносни оператор МЕПСО, као улагач, потписао је у Битоли уговор о изградњи 110-киловолтног далековода с извођачима Електромонтажа и ПД Електроисток зградња из Београда. Пројект изградње 110-киловолтног далековода ТЦ Битола 3 - ТЦ Битола 4, представио је менаџер **Никола Битрак**, а уговор су потписали генерални директор МЕПСО-а, **Дејан Бошковски** иконзорцијума формираног због изградње. Уговор о изградњи далековода потписан у просторијама општине Битола у присуству градоначелника **Владимира Талеског**.

ИЗ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

400/220/110 kV), Ниш 2 (ТС 400/220/110 kV), Лесковац 2, пре-лаз са 220 на 400kV...

Ми смо фазе радова, посебно на реконструкцијама, максимално оптимизовали. Фазе су сасвим прецизно дефинисане - тако се штеди на времену и средствима. Нема празног хода - све је познато. Инструкције на послу такође морају бити кристално јасне. Ово су типични тимски послови - шеф градилишта и физички радник, сваки човек је важан. Фирма се на сваког посебно ослања. Води се нарочито рачуна о времену трајања, потребама и захтевима система за експлоатацијом и квалитетним радовима, о искључењу појединих поља. Уз такву ангажованост, знање и ажурност стасавали су нови кадрови... Нема кад да се чека. У питању су увек рокови или услов - без прекида у раду система.

- *Поредимо ли то ми сада нове и старе легенде?* – покушавам да више осветлим Електроисток-Изградњу изнутра. – Није моје да хвалим – одговара као из топа директор Костић - али млади су заиста достојни наследници. Стигли су да одрасту као стручњаци. То што се озбиљно ради, створило је знак по коме се препознајемо: млади и стручни инжењери, поносни на свој посао, задужени за едукацију млађих. Уходан систем плус ангажовање у пару - млад искусан радник плус млад неискусни радник чини да брзо стасавују нови квалитетни кадрови. Битна је унутрашња кохеренција, важан је тимски дух. Тиме се посебно постиже да људи осете да припадају нечему великом и вредном и да се тиме поносе! Ми смо на тржишту – немојте то заборавити! Ту се природно људима нуде већа примања за већи агажман. Увек сам мојим сарадницима говорио: Прво расте фирма, уз њу ћете и ви порастати. Сви су се у томе препознали. На крају се и предузећу и појединцу исплати - свима скаче вредност.

Ето, створили смо ситуацију да можемо понудити више. По први пут смо ушли у проблематику изградње далековода. Стање на тржишту је такво да се указује потреба за брзим одзивом у овом послу. Долиценцирали смо се за израду пројеката и изградњу далековода 110 kV и више. У претходне 2 године радили смо на три далековода 110 kV, увођење у трафо станице Ниш 8, Владичин Хан и Врање 2. Главни послови су нам и даље везани за трафостанице, али ћемо се сигурно ојачати и за градњу далековода.

- *Откуд то да Радиша Костић промени дрес и пређе у Електрои-*

сток – Изградњу? – помислио сам на час да сам коначно нашао тешко питање. - У фази раздвајања – одговара ми спремно Радиша – био сам председник комисије за издвајање привредних друштава из EMC-а. То је увек био технички развијен и постојан, велики и чврст, али и инертан систем. Објашњавао сам колегама да нема бојазни да се изађе на тржиште. Није било једноставно. Рекао сам да ће бити чак и боље. Али је све некако било под сумњом. На крају памети ми није било да ћу ја бити директор једног од тих издвојених делова. Кад је то питање разматрано пре две и по године, управо су ми ти аргументи били предочени. Речено ми је да сам се тада тако изјашњавао и да познајем Изградњу (био сам председник скупштине) да знам како дише и да би требало да прихватим то место. Морам признати да сам био изненађен - кроз главу ми је прошло шта сам говорио људима кад се предузеће издвајало. Нисам их ни једног часа лагао. Ипак, било како било, дошло је време да осетим тежину обећаног. Није моје да причам какав сам директор али мирне душе могу да кажем да сам поносан на своје речи из тог времена. Оба друштва, и Пројектни биро и Изградња су препознала своје могућности и добре стране, оваквог, тржишног статуса. Ипак, на неки посебан начин, кога свакако не желимо да се одрекнемо, и даље се осећамо интегралним делом EMC-а. Дакле кад год сам у овој причи говорио

о тимском духу то се односило и на EMC. Ето, и сидикат нам је јединствен... За протекле 3 године 85 % послова урадили смо за оснивача - за друге тих 15 посто које смо добили на тендеру. Иначе послове на тендеру смо добијали чак и код EMC-а са истим нивоом услова и цена. На отвореним тендерима успешно наступамо. Пример су добијени послови на ТС 110/35 kV Врање 2 или ТС 110/35 kV Мосна.

- *На послетку – нисам желео да се предам – који су главни проблеми у Електроистоку – Изградњи?* - Кључни проблем је простор. – стигао је неочекиван одговор – Простор којим сада располажемо је неадекватан за врсту делатности којом се бавимо. Налази се у граду, није на некој важној и широкој саобраћајници. На крају крајева има га недовољно. Фирма природно расте. Плац је мали, нема места за радионицу и машине, а службе монтаже и припреме и економско-финансијска служба се гуше по канцеларијама. Решење је на видику. Видимо га у оквиру посла на трафо станици Београд 20. То је најелегантнија могућност, место је поред будућег квалитетног пута којим се може допремити трансформатор, изван градског подручја, може се лако сместити механизација, дизалице, корпе и кранови. Могу се изградити радионице, адекватан канцеларијски простор. Постоје све друге могућности о којима овде не можемо ни да сањамо. Уз све то - надам се да ће то бити урађено за 2 године.

И на крају? Каква је порука на крају? – Електроисток Изградња и EMC су исти тим. – каже мој саговорник, ведар и комуникативан, – сарађујемо на истом послу, играмо на истој страни. Тако ће и остати. Наредне године чека нас друга фаза реконструкције Трафо станице Бајина Башта, друга фаза радова на ТС Београд 5 и прва фаза реконструкције ТС Београд 3. Очекује се и друга етапа прве фазе радова на ТС Београд 20, радови на далеководима. Посла ће увек бити. Свим колегицима и колегама из оба предузећа желим радосне празнике, пуно лепих тренутака, љубави, среће, здравља, пријатељста и сваког успеха у раду и приватном животу.

Док у то име наздрављамо, посматрам мапу Електроенергетског система Србије на зиду наспрам мене и размишљам колико се разликује од оне која ће на њеном месту стајати за коју годину, од оне коју мој саговорник већ сада сасвим добро види.

Јанко М. Левнаић

Песма ме је одржала

Све колеге знају да Радиша лепо пева јер често на прославама узме микрофон и пусти глас. Мало је оних којима је испричао да му је песма спасила живот. 1999. ратне године, у време бомбардовања, био је у свом стану у Приштини. У једном часу је на степеништу опазио двојицу наоружаних Албанаца у бесном пљачкашком походу какви су се најчешће завршавали без живих сведока. Осетио је да ће закуцати на његова врата. Пусто је траку на којој је Андреа Бочели (исти онај који је нешто раније певао на хуманитарном концерту за Косово) певао О солие мио. У часу када се зачула бесомучна лупа на улазу, отворио је широм врата и сам громогласно певајући исту арију. Нежељени гости су се збунили и устукнули, помислили су да су пред погрешним вратима и окренули на другу страну...

EMC И НОВИ ЗАКОН О САОБРАЋАЈУ

„Компанија на точковима“

У светлу најновијих актуелних дешавања, усвајањем новог закона о безбедности у саобраћају, обратили смо се **Јовици Величковић** руководиоцу одељења возног парка у ЈП ЕМСу, како би сазнали које су активности и мере предузете од тренутка када је ступио на ту позицију.

Шта чини возни парк EMC-а и у каквом су стању возила?

- Возни парк EMC располаже са 440 возила. Структура возног парка по произвођачу, типу, намени и врсти возила врло је шаролика. Службена возила годишње прелазе шест милиона километара. Возилима управља 960 запослених, а само двадесеттри су професионални возачи. Запослени радне задатке претежно обављају коришћењем возила па се у неформалном разговору називамо и компанија на точковима.

На ново радно место постављен сам првог априла 2010. На самом по-

четку у разговору са непосредним руководиоцима и пословодством, зацртали смо основне смернице и планове које треба хитно реализовати, поставили смо и јасне циљеве, а то су пре свега сигурност и безбедност управљања моторним возилим, смањење трошкова одржавања возног парка и обнављање застарелог возног парка, - каже Величковић.

Како успевате да обезбедити функционисање и одржавању возног парка, а да све буде у складу са законом о Јавним набавкама и законом о безбедности у саобраћају?

- У току 2010. покренуте су Јавне набавке за одржавање и сервисирање моторних возила, реализација је у току. Такође је покренут рестриктивни поступак Јавне набавке за набавку резервних ауто делова, уља и мазива, реализација и ове набавке је у току.

Веома успешно је реализована јавна набавка за обавезно и каско осигурање возила.

Спроведена је Јавна набавка за набавку специјалних возила (хидрауличне транспортне платворме) за погоне Београд, Бор, Нови Сад. Рок за испоруку је 15. март. Спровели смо и поступак отуђења расходованих моторних возила, а све по претходним Одлукама Управног одбора, - истиче наш саговорник.

Каква је координација и сарадња са колегама који су лоцирани ван Београда?

- Имајући у виду да је организација у возном парку без обзира на статусне промене, историски добро устројена као и стратегијски пословно добро вођена, овај задатак није тешко реализовати. Потребно је радити на унапређењу и усавршавању традиционално добре организације и реализације.

Циљ у будућности је да личном и колективном иницијативом, а у складу са добро праксом и традицијом будемо још ефикаснији и продуктивнији у реализацији свакодневних задатака у возном парку. У претходној години нисам био у потпуности задовољан брзином реализације зацртаних планова, па се у овој години очекује брже спровођење циљева и задатака које смо добили од пословодства, као и задатке које сам лично зацртао приликом преузимања ових дужности, - закључује Величковић.

С. Станковић

Састанак Радне групе за сигурно снабдевање енергентима

Радна група за разматрање и праћење ситуације у вези са сигурношћу снабдевања енергијом и енергентима Владе Републике Србије, којом је председавао министар рударства и енергетике **проф. др Петар Шкундрић**, на данашњем састанку анализирао је актуелну енергетску ситуацију у Републици Србији. Поред представника Министарства рударства и енергетике у радној групи учествују представници: ЈП „ЕПС-а“, ЈП „EMC-а“, ЈП „Србијагаса“, „НИС“ а.д., Удружења топлана Србије, Управе за енергетику града Београда и Покрајинског секретаријата за енергетику и минералне сировине.

Од представника ЕПС-а и EMC-а је саопштено да је електроенергетски систем стабилан и да су за време празника сви расположиви ЕПС-ови и EMC-ови капацитети радили максималном снагом. ЕПС је 31. децембра 2010. године оборио и два сопствена рекорда. 31. децембра 2010. године је потрошено 156,64 милио-

на киловат-часова електричне енергије, а у истом дану је, такође, забележена и рекордна вршна снага, која је у осамнаестом сату износила 7656 MW. За наредне дане најављено је отопљење и самим тим очекује се и пад потрошње. Не очекују се никакви поремећаји у снабдевању корисника електричном енергијом.

ЈП „Електромрежа Србије“ је 31.12.2010. године преко своје мреже пренела 156,6 милиона kWh електричне енергије за потребе снабдевања тарифних купаца у Републици Србији и још 2.9 милиона kWh електричне енергије за потребе пумпно-акумулационих постројења ЈП ЕПС-а, чиме је укупно пренета електрична енергија за потребе потрошача у Републици Србији достигла ниво од 159,5 милиона kWh што је апсолутни рекорд у преносу електричне енергије. Осим тога, ЈП EMC је преко своје мреже транзитирао електричну енергију у износу од 12,6 милиона kWh за потребе снабдевања потрошача у региону Југоисточ-

не Европе, чиме је, преневши преко преносног система Републике Србије укупно 172,1 милиона kWh, остварио значајне пословне резултате. Преносни систем ради стабилно и сигурно снабдевања потрошача, чак и у условима екстремно високе потрошње електричне енергије, не долази у питање.

НИС је на време обезбедио довољне залихе мазута за нормално функционисање система даљинског грејања. Све топлане у Републици Србији тренутно располажу са довољним количинама мазута за неометан рад током целе грејне сезоне. Неколико топлана које су се налазиле у веома тешкој финансијској ситуацији је добило мазут из робних резерви.

ЈП „Србијагас“ је обезбедио довољне количине гаса за несметано одвијање грејне сезоне.

Закључено да је енергетска ситуација стабилна и да сви енергетски субјекти послују према плану.

EMC-ова амбуланта

Др Александра Карапанџић

Амбуланта EMC-а има дугу традицију и радници имају ту привилегију већ неколико деценија. Функционише као саставни део Дома здравља Стари град у Симиној улици, тако да пацијенти EMC-ове амбуланте могу да не сметано користе све услуге и овог Дома здравља.

Тим поводом редакција листа EMCа је обавила разговор са докторком **Александром Карапанџић** и медицинском сестром **Бранком Марковић**, запосленима у амбуланти EMCа.

Први утисак уласком у амбуланту, може се закључити да у амбуланти влада заиста добра атмосфера, лепо је и функционално уређен простор, а позитивна енергија је нешто што краси амбуланту, јер и сестра и докторка су врло љубазне, ведре, насмејане и веома услужне према пацијентима.

Простор амбуланте се налази у Улици краљице Наталије у згради EMC-а где је смештен и синдикат EMC-а. Тај простор се за потребе

амбуланте користи од јуна прошле године и, по речима мојих саговорница докторке Карапанџић и медицинске сестре Марковић, велику заслугу за добијање тог простора, наравно - осим генералног директора EMC-а **др Милоша Миланковића**, који има много разумевања за потребе амбуланте и побољшања здравствене услуге која се пружа запосленим - припадају **Илији Цвијетићу**, директору Погона Београд, и **Милиши Јовановићу**, руководиоцу Кабинета генералног директора.

Амбуланта је дуго била смештена у Погону Београд, у бараци, а такви услови нису били адекватни за потребе пацијената, али ни здравствено особља.

Тренутно се код докторке Карапанџић лечи готово хиљаду пацијената, који су махом запослени у EMC-у, али има и њихових чланова породица, пензионисаних радника EMC-а, односно Електроистока. Радно време амбуланте је од осам до четрнаест часова радним данима, а сваке прве суботе у месецу организовано је дежурство, тако да и тада пацијенти могу да дођу у амбуланту. Нема заказивања прегледа, предност при пријему на преглед имају они који су тога дана радно ангажовани, а којима је лекарска интервенција неопходна, да би што мање одсуствовали са посла. Пацијенти су како запослени, тако и пословодство EMC-а укључујући и генералног директора Милоша Миланковића који радо користи услуге EMC-ове амбуланте.

По речима мојих саговорница амбуланта је добро опремљена, има електронски картон, имају два апарата за брзо одређивање крвне слике, крв се вади из прста, могуће је урадити биохемијске анализе на основу реангенаса које поседује амбуланта. Анализом крви могуће је проверити масноћу, шећер, бубрежне функције, јетрине ензиме, али и добити стандардан извештај крвне слике. Нови-

нар лично се уверио у експедитивност добијања резултата крвне слике, јер је за само неколико минута после вађења крви из прста, добио извештај о крвној слици.

Амбуланта поседује ЕКГ апарат и ултразвучни апарат. Тренутно се користи само ЕКГ, али у случају било каквих сумњи, докторка пацијенте усмерава на специјалистичке прегледе у Дом здравља у Симиној улици.

У EMC-овој амбуланти, а пре тога Електроистока, радила је докторка **Весна Младеновић**, која има велике заслуге за поверење које је амбуланта стекла код запослених. Докторка Карапанџић и сестра Марковић посебно истичу њену преданост и пожртвованост да та амбуланта опстане и да се опреми неопходним апаратима и опремом.

Оне нарочито наглашавају улогу Пословодства EMC-а у финансирању рада амбуланте, као и помоћи да се набаве неопходна средства и реагенси потребни за рад амбуланте да би се пацијентима пружила адекватна услуга како у домену превентиве, тако и у домену куративе.

Срђан Станковић

Бранка Мирковић

Обука из термографије за раднике Електромреже Србије

Научно доказана чињеница да интезитет инфрацрвеног зрачења емитованог од неког тела зависи од температуре тог тела и могућност да се ова појава сними и измери сврставају термографију и термовизију у ред најзначајнијих дијагностичких средстава у енергетици. Данас се превентивно одржавање далековода и високонапонске опреме у трафостаницама не може замислити без термовизијских камера,

оптички или софтверски различито опрењених.

Све погонске целине у Електромрежи Србије поседују ове уређаје. Како би се наши радници обучили за израду употребљивих термовизијских снимака и исправно препознавање евентуалних топлих места у постројењима посредством ПД „Електроисток-проектни биро“ и Погона Техника организована је обука из термографије. Обука је поверена светском

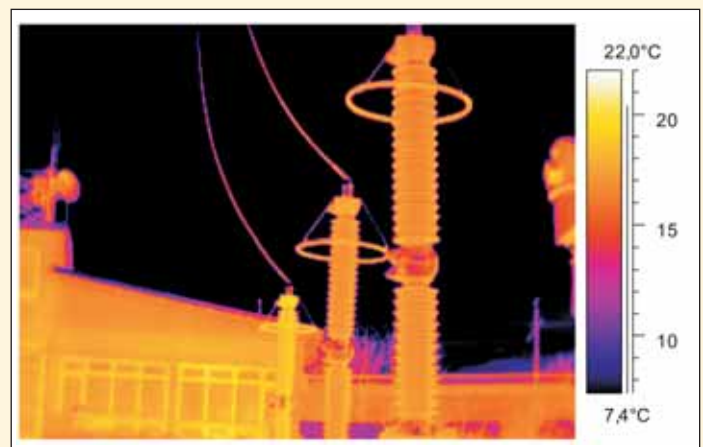
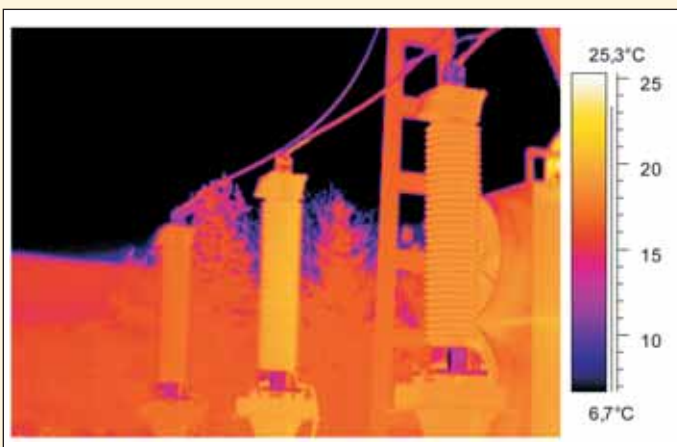
лидеру из ове области „Infrared training center“ и њиховом заступнику за Србију предузећу „Дамиба „ из Београда. Обука у трајању од 5 радних дана је одржана у трећој радној недељи децембра 2010. године и у складу са ISO стандардизацијом састојала се из теоретског дела, лабораторијских вежби, и практичне примене на сабирницама, спојевима и високонапонској опреми у трафостаници.

Теоретске и лабораторијске наставне јединице обрађене су у просторијама ПД „Електроисток-проектни биро“, а практични део на ТС Београд 17.

Обуку је похађало 16 инжењера и техничара из свих Погона преноса Електромреже Србије.

Последњег дана обуке сви полазници су полагали испит и стекли Сертификат о завршеној обуци за термооператера нивоа 1 и Лиценцу за рад и верификацију термографских извештаја.

На овај начин ЈП „Електромрежа Србије“ поседује термовизијске камере и обучене људе који могу самостално детектовати топла места у постројењима како би се благовремено отклонили кварови у зонама повишених температура.

Србија и ЕУ потписале Протокол о либерализацији тржишта робе и услуга

Представници Владе Србије и европски комесар за трговину **Карел де Гухт** потписали су у Бриселу Билатерални протокол о либерализацији тржишта робе и услуга између Србије и Европске уније, у оквиру приступања наше земље Светској трговинској организацији (СТО).

Билатерални преговори о либерализацији тржишта роба и услуга између Србије и ЕУ нису вођени директно, као у случају преговора са другим заинтересованим СТО чланицама, јер је Србија већ закључила са ЕУ Споразум о стабилизацији и придруживању, односно Прелазни споразум о трговини и трговинским питањима.

Протокол се заснива се на поменутих закључених споразумима, с обзиром на то да су њима већ регулисана сва релеватна трговинска питања, истиче се у саопштењу.

Овај Протокол у оквиру СТО се закључује на основу Друге ревидиране понуде за либерализацију тржишта роба Републике Србије од 20. новембра 2008. и Треће ревидиране понуде за либерализацију тржишта услуга Републике Србије од 30. новембра 2009, које су достављене чланицама СТО преко секретаријата организације.

Потписивање овог Протокола, којим се завршавају преговори са ЕУ, веома је значајно за даљи процес окончања билатералних преговора са осталим чланицама СТО, што је и знак да је процес приступања СТО у финалној фази. Очекује се да ће потписивање овог Протокола бити подстрек осталим чланицама СТО са којима су преговори у току или при крају да га окончају.

Завршетак билатералних преговора са заинтересованим чланицама СТО је веома битан, јер поред мултилатералних преговора о усклађености спољнотрговинског система са правилима СТО, укупни преговори о чланству се окончавају када се закључе и сви билатерални протоколи.

Билатерални протокол о либерализацији тржишта роба и услуга Република Србија је већ потписала са Јапаном, Норвешком, Хондурасом и Републиком Корејом, док се потписивање са Канадом планира за крај јануара 2011. године, наводи се у саопштењу.

Р.Е.

ПКС постала члан Европске мреже предузетништва (EEN)

Привредна комора Србије (ПКС) саопштила је данас да је постала члан Конзорцијума Европске мреже предузетништва (EEN) у Србији, која повезује компаније у 40 земаља.

Како се наводи у саопштењу, EEN мрежа компанијама омогућава да остваре пословне контакте и пронађу партнере у 40 земаља и 83 конзорцијума.

Услуге EEN мреже, како се наводи у саопштењу, намењене су свим фирмама, посебно малим и средњим предузећима и кластерима, а доступне су и истраживачким центрима и универзитетима широм Европе.

"Енергопројект Холдинг" се кредитно задужује код Фонда за развој Републике Србије 321 милион динара

Енергопројект Холдинг" кредитно ће се задужити за трајна обртна средства код Фонда за развој Републике Србије у износу од 321.174.000 динара, саопштила је управа овог грађевинског гиганта.

Уговор о дугорочном кредитном задужењу "Енергопројект Холдинга а.д." потписан је 29. децембра, а кредит је одобрен под следећим условима: камата се об-

рачунава на годишњем нивоу у висини од 4,5% (уз примену валутне клаузуле), рок отплате кредита је 2 године уз грејс период од девет месеци (у коме се обрачунава интеркаларна камата и приписује основном дугу) и тромесечним ануитетима.

При томе, први ануитет доспева за наплату 30. септембра 2011. године, а последњи 30. јуна 2013. године.

ENTSO-E поздравља закључке самита о енергији

Европски лидери показали су правац којим ће се циљеви енергетске политике остварити. ENTSO-E поздравља ове закључке јер пружају подршку приоритетним потребама преносног система; о интеграцији тржишта, дозвола за инфраструктуру и прихватању јавности, о улагању у пренос, као и о иновацијама.

О тржиштима – ENTSO-E поздравља посвећеност стварању ефективног и конкурентног тржишта електричне енергије; овај посао је у току са прилично разрађеним начелима развоја тржишта који су детаљно обрађени у циљном моделу за 2015. годину. Спајање тржишта, пуно комерцијално повезивање између регионалних тржишта електричне енергије је исто тако добро разрађено и досадашњи регионални успеси (нпр. повезивање тржишта северозападне Европе) указују на добар напредак. Наши правилници о раду мреже, који треба да помогну у стварању паневропског тржишта електричне енергије се успешно

припремају, како би ACER-у били уручени у предвиђеном року.

О издавању дозвола – поздрављамо намеру да се процедуре за издавање овлашћења и дозвола унапреде и поједноставе кад је у питању изградња нове преносне инфраструктуре. Потребан нам је објекат за пружање услуга у виду: *све на једном месту*, (*one stop shop*, енгл.) у свакој од држава чланица који би утврђивао које су то пријаве од посебног значаја, а слажемо се да је пет година довољно дуг период за одлучивање по питању оваквих пријава.

О улагању – слажемо се да велики део инвестиција у преносну инфраструктуру треба да буде обухваћен регулисаним тарифама за пренос. Што се тиче пројеката где се стандардни критеријуми не могу применити, регулатори треба да

буду способни за израду иновативних решења; награда за овакву инвестицију треба да буде адекватна већем ризику. Од кључног је значаја да постоји један стабилан и атрактиван регулаторни систем који би привукао инвеститоре који се баве акцијама и обвезницама, а смернице Савета су добродошле.

Иновације – ENTSO-E је учествовао у изради Иницијативе за европску електромрежу – Мапа пута за 2010-2018 (део европског плана о стратешкој технологији за енергетику (Strategic Energy Technology Plan, енгл.)) којом се тестирају и испробавају иновативне нове технологије у преносним системима. Овај посао, који има подршку Комисије, потребан је како би се омогућило тестирање и процена технологија са мало угљеника (*low carbon technologies*, енгл.), тзв. паметне мреже (*smart grids*, енгл.) као и друге технологије о којима се говори на дебатама о енергетској политици Европе.

ENTSO-E објавио упутство о укључивању пројеката трећих лица за издање ДПРМ за 2012. годину

ENTSO-E-ов документ са упутствима "Укључивање пројеката трећих лица у издање Десетогодишњег плана развоја мреже (ДПРМ) за 2012. годину" намењено је лицима задуженим за развој пројеката за преносну мрежу у ENTSO-E области, или повезивање области са суседним државама. Поред тога документ описује процедуру на основу које се ови пројекти разматрају како би се видело да ли су погодни за укључивање у ДПРМ за 2012. годину.

ENTSO-E тренутно разрађује ДПРМ за 2012. који настаје на основу искуства са првог пилот ДПРМ из 2010. године, а уноси значајна побољшања у смислу методологија и садржаја. Истовремено, разрада ДПРМ за 2012. биће настављена на отворен, недискриминаторан и транспарентан начин како би се дошло

до најцеловитијег и актуелног сагледавања електромреже за период до 2020. али и после.

У том контексту, ENTSO-E позира лица за развој (трећа лица) пројеката за пренос који потпадају или под регулисане инвестиције, али не од стране ENTSO-E, или под пројекте који су изузети из система регулисаних инвестиција, да искажу своју заинтересованост за укључивање ових пројеката у ДПРМ за 2012. Заинтересоване стране могу да се преко дотичног упутства упознају са детаљнијим информацијама о поступку за исказивање интересовања, које неопходне информације треба да доставе ENTSO-E-у и које критеријуме ти пројекти треба да испуне.

Битни рокови који треба имати на уму су:

1. Фебруар-јун 2011: трећа лица се подстичу да остваре прелимина-

рне контакте са члановима ENTSO-E.

2. Почетак јула 2011: подсетник о временском року за прикупљање података биће постављен на мрежној страници ENTSO-E.

3. 1-15. септ. 2011: тећа лица достављају све неопходне информације сходно процедури која је наведена у упутству.

4. Октобар 2011: врло вероватно да ће трећа лица бити контактирана ради одређених појашњења.

5. Средина новембра: ENTSO-E обавештава сва трећа лица о резултатима оцењивања.

За више информација контактирајте Михаи Пауна (mihai.paun@entsoe.eu) и Ирину Минциуна (irina.minciuna@entsoe.eu).

Изабрани председавајући у Енергетској заједници ЈИЕ

На састанку Регулаторног одбора Енергетске заједнице у Атини изабрани су председавајући радних група овог тела за период 2011 - 2012. Како је саопштено из секретаријата Енергетске заједнице, **Ненад Стефановић**, експерт Агенције за енергетику Републике Србије “наставиће успешно председавање радном групом за електричну енергију и у наредне две године”. Председавање радом групом за имплементацију аукционе канцеларије продужено је **Георгијусу Куцукосу** из грчке регулаторне агенције РАЕ,

док ће на челу радне групе за гас остати и наредне две године **Михаелис Томадакис** (РАЕ), уз новог копредседавајућег, **Вићенца Ђофа** из италијанског регулаторног тела. **Един Заметица** (ДЕРК БиХ) ће и у наредне две године председавати радном групом за потрошаче. Директор секретаријата ЕЗ **Славчо Нејков** описао је на атинском састанку значај енергетских регулатора у успешном спровођењу циљева Енергетске заједнице метафором да су “регулаторна правила месо на костима либерализације” енергетског тржишта.

Шпанци помажу домаће „угљаре“

Европски суд привремено је одобрио шпански план подршке губиташкој индустрији угља, којим се енергетске фирме присиљавају да користе домаћи угаљ, стоји у прелиминарној пресуди. Европска комисија дала је подршку том плану, али су га оспориле шпанске енергетске фирме, приморане да купују скупљи и мање квалитетан домаћи угаљ. Општи суд, нижа инстанца Европског суда правде, наредио је Комисији у јануару да суспендује ту одлуку док се не размотре притужбе, да би ове недеље укинуо суспензију. Суд је прихватио аргумент Комисије да ће шпански план гарантовати енергетско снабдевање земље, уз напомену да би Брисел требало да темељито преиспита субвенције. Иза тога Општи суд ће донети коначну одлуку.

Раст цена струје у Русији

Цене електричне енергије у Русији могу ове године да буду увећане највише до 15 одсто, одредио је премијер **Владимир Путин** на седници владе. “Одлука је донета - 15 одсто и ништа изнад. Тражим од свих да се тога држе, од федералног, до регионалног нивоа”, рекао је Путин. Он је додао да је вицепремијер **Игор Сеџин** сугерисао више мера како би се решио проблем, па је затражио од регионалних влада да му доставе извештаје у року од “недељу-две”. Сеџин је предложио да се ове године прекине са праксом усклађивања раста цена електричне енергије са инфлацијом, што би потрошачима требало да уштеди на рачунима за струју 12 милијарди рубаља.

Британија: против пореза на угљендиоксид

Трговци дозволама за емисије штетним гасовима, сектор црне металургије и еколошке групације успротивили су се порезу на угљендиоксид који је предложила Влада Велике Британије како би одатле субвенционисала инвестиције у нуклеарке, ветроелектране и друге изво-

ре “чисте енергије”. Британија је предложила да се CO₂ такса активира онда када цена дозвола у ЕУ падне испод одређеног нивоа. Еколошке групације кажу да тај план може резултирати екстраприходом од 5,5 милијарди долара за постојеће нуклеарке. Међународно удружење за трговину емисијама, наводи да ће такса на угљендиоксид бити мање ефикасна од ЕУ cap-and-trade система (обавезе куповања дозвола за емисије штетних гасова изнад одобреног нивоа). Тај систем ограничава емисије гасова за више од 11.000 фабрика и електрана у Европи и одобрава им трговину правима на емисије.

Чеси одложили завршетак НЕ Темелин

Чешка енергетска фирма ЧЕЗ одложила је завршетак планираног проширења нуклеарне електране Темелин за пет година, до 2025. године. Према изјави портпарола компаније, ради се само о административно одређеном року, а фирма ће наставити послове на том пројекту, па се може очекивати да ће проширење НЕ Темелин бити довршено и пре 2025. године. Већ ове године ће се послати тендерска документација потенцијалним фирмама заинтересованим за градњу, а извор извођача би требало да се обави 2013. године.

НА ЗЛАТИБОРУ ОД 22. ДО 25. МАРТА

Саветовање Енергетика 2011

Међународно саветовање Енергетика 2011, у организацији Савеза енергетичара, одржаће се од 22. до 25. марта на Златибору. Покровитељи су министарстава рударства и енергетике, науке и технолошког развоја, животне средине и просторног планирања, економије и регионалног развоја, Привредна комора Србије, ЈП ЕПС, ЈП ЕМС, Нис а.д. Нови Сад и ЈП Србијагас.

Организатори очекују учешће значајних компанија и фирми из енергетске области и више стотина учесника Саветовања.

Европска либерализација енергетике угожава руске инвестиције

Европски план либерализације енергетског тржишта угрожава руске инвестиције у том сектору, укључујући реализацију друге фазе гасовода Северни ток, којим би се тај енергент транспортовао до Немачке, изјавио је председник руске Уније произвођача гаса, **Валериј Јазев**. Закони Европске уније за либерализацију тржишта енергента имају за циљ да повећају конкуренцију тиме што ће укинути монополисте у сектору гаса и електричне енергије и омогућити мањим компанијама лакши приступ инфраструктури, што значи да ће снабде-

вачима гаса бити ограничено колико инфраструктуре могу да поседују. У склопу пројекта „Северни ток“ биће ускоро покренута пробна испорука гаса Немачкој. Изградња једног крака гасовода је већ извесна, али је изградња другог отказана јер је изгубио на атрактивности, рекао је Јазев, који такође обавља функцију заменика председника руске Думе (доњи дом парламента). Јазев је додао да ће премијер Русије, **Владимир Путин**, поменути тему енергетике приликом посете седишту Европске уније у Бриселу у четвртак, 24. фебруара.

Росатом жели градњу НЕ Белене

Руски Росатом позвао је Бугарску да потпише нови уговор о градњи нуклеарне електране Белене, око чега се већ месецима воде преговори између Москве и Софије, због неслагања око цене наставка изградње. Руска фирма је сада спремна да понуди нови предлог према коме Бугарска не би из свог буџета платила ништа за изградњу НЕ Белене, већ би пројектна фирма подигла кредит за градњу. С друге стране, Бугарској би се омогућило да остане већински власник са 51 посто удела. Кредит би се почео враћати онда када први реактор почне производњу и продају електричне енергије. Росатом тврди да би на тај начин Бугарска, без да било шта плати, добила нуклеарку која ће по ниској цени испоручивати електричну енергију у првих 20 година. Уз то ће руска страна пристати на фиксну цену градње и тако преузети сав ризик могућег негативног ефекта инфлације.

Пољацима неопходно 50 милијарди евра за енергетику

Пољски енергетски сектор треба 50 милијарди евра инвестиција у идућих десет година да изгради нове и обнови постојеће капа-

цитете. Тренутно се пољска енергетика ослања на инфраструктуру саграђену 50-их и 60-их година. Око 40 посто електрана старије је од 40 година. Највећи број нових производних капацитета биће пуштен у рад између 2015. и 2018. године. Осим тога, требало да и прва нуклеарна електрана буде саграђена око 2020. године.

Заједничка аустријско-руска компанија за Јужни ток

Руски Газпром и аустријски ОМВ основали су заједничко предузеће (50-50 осто) због градње аустријског дела планираног гасовода Јужни ток, потврдио је у ОМВ писање руских медија. Предузеће South Stream Austria GmbH је основано почетком фебруара а студија о изводљивости аустријске трасе гасовода у дужини око 50 километара, до гасног складишта у Баумгартену, требала би бити завршена у првом овог годишњем тромесечју.

Договор Русије и Украјине о цени транспорта гаса

Газпром ће платити Украјини ове године 2,75 милијарди долара на име транзитне таксе за транспорт гаса преко те земље, наспрам

лањског рачуна од 2,6 милијарди долара, саопштио је један високи менаџер руске компаније. **Анатолиј Подмишалски**, шеф сектора Газпрома за пословање са ех совјетским републикама, рекао је истовремено да ће просечна цена 1.000 м³ гаса за Украјину ове године износити 280 долара. Прошле године цена је била 250 долара (просек), а раст се објашњава вишим ценама нафте. Челник Газпрома **Алексеј Милер** је јуче поновио да Газпром нема намеру да мења формулу по којој рачуна цену гаса са украјинским Нафтогазом.

Председник Газпрома **Алексеј Милер** рекао је у понедељак да би Украјина могла добити гас по ценама које важе за руске потрошаче ако би се ујединиле његова компанија и украјински Нафтогаз. Цене које Газпром обрачунава у Русији после либерализације порашће на 150 долара за 1.000 м³, док је цена за Украјину 280 долара. Портал наводи да би Газпром у случају припајања украјинске компаније Нафтогаз морао да напусти идеју о градњи гасовода Јужни ток, „чиме би уштеде око десет милијарди долара“. Украјина би обезбедила гас по ниским ценама, али би у обједињеној компанији могла да рачуна на удео од свега око шест одсто, додаје овај портал. Кијев би изгубио и кључни адут да диктира услове транзита руског гаса преко те земље, додаје портал.

RWE повећао годишњи приход 12 посто

Укупни приходи друге по снази немачке електроенергетске компаније RWE лани су износили 53,3 милијарде евра, што је повећање од 12 одсто у односу на 2009. годину. Нето добит порасла је 6 одсто, на 3,8 милијарди евра, наводи се у саопштењу за медије. RWE је у 2010. продао 311 милијарди kWh електричне енергије, 10 одсто више него претходне године. Физички обим продаје гаса растао је 19 одсто у целој групацији. Такође се наводи да RWE разматра могућност продаје неких од инвестиционих пројеката и компанија унутар групе како би смањио притисак очекиваног раста кредитних оптерећења у средњорочном периоду.

Подстицај за обновљиве изворе у Републици Српској

Република Српска (РС) неће на терет потрошача струје увести подстицајне цене за обновљиве изворе енергије, већ ће то финансирати на друге начине, изјавио је у **Жељко Ковачевић**, министар индустрије, енергетике и рударства РС. Он је у паузи завршне јавне расправе о Нацрту стратегије развоја енергетике РС до 2030. године рекао да тим документом није предвиђено да се субвенције за “зелену” енергију одвијају кроз увођење посебне таксе коју би плаћали потрошачи. “Предвиђени су различити други фондови за подстицаје за обновљиве изворе енергије, али не кроз повећање цене електричне енергије или додатне таксе потрошачима”, казао је Ковачевић. Раније су у стручним круговима говорили да би РС у циљу подстицања коришћења обновљивих извора, могла попут ФБиХ увести посебну таксу коју би плаћали потрошачи струје. У ФБиХ та накнада износи 0,0001 КМ по киловату утрошене електричне енергије с тим да се сваке године предвиђа ново повећање.

Министар индустрије, енергетике и рударства РС Жељко Ковачевић је оценио да ће од реализације стратегије развоја енергетике РС зависити и привредни развој РС пошто се ради о најзначајнијем домаћем ресурсу. “Он је рекао да без уласка инвеститора са стране, РС сигурно неће моћи да обезбеди свој будући развој. Ковачевић је подсетио да Нацрт стратегије предвиђа укупно улагање у енергетски сектор до 2030. од 11,5 милијарди КМ, наводећи да су предвиђени различити модели инвестирања, међу којима је издвојио јавно-приватно партнерство, али без, како је истакао, приватизације “Електропривреде РС”. Као кључне просторе на којима ће се улагати, набројао је слив реке Дрине, Требишњице, пројекат “Горњи хоризонти”, као и развој енергетских комплекса Угљевик и Гацко у којима ће бити извршена замена постојећих или изградња нових електроенергетских блокова. Након двомесечне јавне расправе стратегија развоја енергетике биће упућена на усвајање у Народну скупштину РС.

месечје предвиђено доношење: Закона о изменама и допунама Закона о енергији, Закона о тржишту гаса, Закона о тржишту електричне енергије и Закона о регулацији енергетских делатности. Из области заштите природне средине, у другом тромесечју 2011. године предвиђено је доношење новог Закона о заштити ваздуха, а у трећем кварталу новог Закона о отпаду.

Газпром мање извозио у Немачку и Француску

Газпром је саопштио да су његове продаје природног гаса за Европу смањене за 8,1 одсто у четвртном кварталу прошле године, првенствено због мањег извоза у Немачку и Француску. Компанија је продала 39,5 милијарди кубика гаса потрошачима у западној и централној Европи у том периоду, наспрам 43 милијарди м извезених на исто тржиште у последњем кварталу 2009.

Румуни траже суинвеститоре за НЕ Чернавода

Румунија би могла да одложи градњу два нова реактора која је намеравала да до 2017. године дода својој јединој нуклеарки, саопштено је из министарства привреде у Букурешту. Румунија већ има два реактора снаге од по 706 MW у нуклеарној електрани Чернавода, која покрива петину потреба те земље за електричном енергијом. Пројекат изградње још два реактора, рађен у партнерству са још шест компанија, уздрман је када су се из посла повукли немачки RWE, шпанска Ибредола и француски ГДФ Суез, пошто је претходно одустао и чешки ЧЕЗ. Румунија је сада у ситуацији да мора да преузме терет четири милијарде евра скупог пројекта, па је саопштила да тражи нове инвеститоре. Стога је из Министарства речено новинарима да би ходограм реализације овог пројекта могао бити померен. Аналитичари упозоравају да то доводи у опасност стабилност румунског електроенергетског система, јер би земља до 2020. требало да замени трећину дотрајалих електрана.

Руси ће зарадити од блискоисточне кризе

Челник Газпрома **Алексеј Милер** изјавио би да би последња збивања на Блиском истоку требало да потстакну озбиљну анализу стабилности ослањања на увоз енергента из тог региона. “Што се тиче Блиског истока и северне Африке, требало би да преиспитамо питање поузданости и стабилности угљоводо-

ника”, рекао је Милер. Неки аналитичари процењују да Москва настоји да капитализује последице блискоисточне кризе и дугорочно везе европске купце за своју нафту и гас.

Хрватска усклађује енергетско законодавство са европским

Хрватски сабор је одобрио је План усклађивања законодавства Републике Хрватске са правном баштином Европске уније за 2011. годину. Од закона из подручја енергетике, Планом је за прво тро-

Скупљи kWh у Скандинавији

Цене електричне енергије у Нордијском региону достигле су незабележене висине, приморавајући велике привредне потрошаче да обуставе производњу, док земље тог дела Европе подмирују мањкове увозом струје из Немачке. Цена MWh за наредни дан просечно је износила на Nord Pool Spotу 81,67 евра, што је највиши ниво од како су Шведска, Норвешка, Финска и Данска формирале ту заједничку берзу електричне енергије пре више од 10 година. Истовремено је MWh на немачкој берзи струје Ерех Spot уговоран за 55,55 евра. Висока цена електричне енергије у Нордијском региону последица је пада воде-

них резервара у хидроелектранама на најнижи ниво у последњих 30 година. Произвођач пулпе за папир Ротнерос је због скупе струје обуставио производњу у децембру, док је Svenska Cellulosa, највећи произвођач платна у Европи морала два дана да заустави машине.

Спот цена електричне енергије на берзи Nord Pool у Ослу прошле године је у просеку износила 78,40 евра по мегават-часу, а преко тог тржишта се уговара око 70 одсто физичких испорука електричне енергије у Нордијском региону. Истовремено је просечна цена MWh на париском Ерех-у у 2010. години износила 46,53 евра.

Duke Energyја за сваку акцију Progress-a коју поседују. Вредност акције Progress-a процењена је на 46,48 долара, што представља 3,9 одсто премије у односу на закључну цену деоница од 7. јануара. Duke Energy ће у склопу трансакције преузети 12,2 милијарде долара Progress-овог дуга. Нова компанија имаће укупне производне капацитете од 57.000 MW и више од седам милиона потрошача у шест америчких држава. Аквизицију морају још да одобре тржишни регулатори.

Румуни у јуну нуде и акције "преноса"

БУКУРЕШТ - Влада Румуније припрема за ову годину продају мањинских удела у више енергетских фирми. У јуну ће на берзи понудити 15 одсто удела у оператеру електричне мреже Transelectrica, у септембру 15 одсто свог удела у гасној транспортној компанији Transgaz, а у децембру 2011. године 15 одсто свог дела у гасној компанији Romgaz. Влада такође планира да на берзи прода и 9,8 посто удела у нафтној компанији Петром (делу аустријске групације OMV).

Немачка: смањење подстицаја за обновљиве изворе

У потезу без преседана, водећи немачки енергетски експерти затражили су да Парламент најразвијеније европске економије без одлагања реформише шему промоције енергије како би смањио експлозивни терет тзв. feed-in (FiT), односно потстицајних тарифа за производњу струје из обновљивих извора. Немачки Акт о обновљивим енергетским изворима (Eneuerbare Energien Gesetz – EEG) терет FiT, цене струје коју су мрежни оператери дужни да плате произвођачима обновљиве енергије, тај трошак у коначници превлађује на потрошаче електричне енергије, преко тзв. EEG релокационог додатка (EEG Umlage). Он је од јануара ове године увећан немачким потрошачима струје за 72 посто, са 2,04, на 3,53 евроцента по kWh. Овај скок се првенствено приписује експлозији инвестирања у соларне капацитете. Стога потписници писма члановима Парламента траже оштро смањење FiT за соларну енергију и лимитирање улагања у те капацитете, као и уклањање одређених привилегија везаних за релокациони додаток.

Британија: паметна бројилаштеде 60 посто струје потрошачима

Један европски пројекат праћења „живо“ потрошње електричне енергије на сваком кућном уређају, донео је изузетне резултате у Бир-

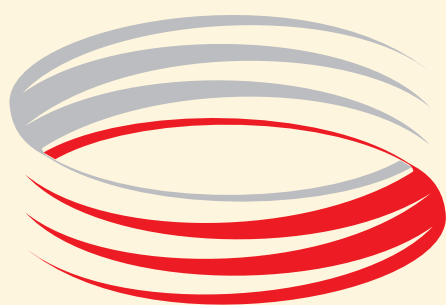
мингему (В.Британија), смањујући рачуне код појединих потрошача за чак 60 одсто. Током пробног тромесечног периода, организованог од стране фирми Digital Birmingham и удружења Family Housing, месечни рачуни за струју у појединим домаћинствима смањени су за око 35 фунти. Преко паметних бројила DEHEMS, инсталираних у 49 домаћинства у граду, и повезаних са електричним уређајима у домаћинствима, на монтору свог PC-а, укућани пратили тренутну потрошњу у kWh. Пројекат је део шире европске DEHEMS (Digital Environment Home Energy Management System) иницијативе, која обухвата и градове Манчестер и Бристол, као и Бугарску. После само недељу дана тестирања DEHEMS-а у Бирмингему, потрошња струје у опитним домаћинствима смањена је за осам одсто, а потом додатно више. Праћење понашања показује да су укућани, на пример, увек гасили светло напуштајући одређењу просторију, искључивали пуњаче, нису никада остављали уређаје на стајбу позицији, или загревали у кетлерима воде довољно за једну шољу.

Ствара се највећа америчка електрокомпанија Top of Form

Duke Energy склопио је споразум о преузимању Progress Energy-ја за 13,7 милијарди долара, чиме ће настати највећа америчка електроенергетска компанија комбиноване вредности око 36 милијарди долара. У склопу ове недеље објављеног споразума, власници Progress Energy-ја добиће 2,6 деоница

Британија: трошак због ветропаркова

Немогућност великих ветропаркова у Британији да током екстремних зимских хладноћа производе електричну енергију коштаће ту државу, односно потрошаће милијарде фунти и изазивати несташице струје, упозоравају водећи тамошњи индустријалци. Влада ће бити прунуђена да гради тзв. бацк-уп електране, чије ће трошкове платити тај сектор привреде и потрошачи, наводи **Џереми Николсон**, директор Групације интензивних корисника енергије, која претставља главне компаније те земље са стотинама хиљада запослених у секторима тешке индустрије, индустрије стакла, папира, до хемијске индустрије. Он наводи да је током последњег таласа хладноће из еолског сектора покривено мање од два одсто укупне производње електричне енергије у В. Британији (са просека од 8,6 %). Енергетски регулатор Офгем је већ израчунао трошкове обезбеђења одрживих енергетских циљева које су одредили Брисел и влада у Лондону на 200 милијарди фунти. То значи да ће годишњи рачун домаћинства за трошкове енергије бити за десет година удвостручен на око 2.400 фунти (око 2.880 евра).

СЕМС

Управни одбор Јавног предузећа „Електромрежа Србије“ је, због истека важности Колективног уговора 31.12.2010. године и због чекања на добијање сагласности од Оснивача - Владе Републике Србије за нови Колективни уговор за ЈП EMC, донео Правилник о раду Јавног предузећа „Електромрежа Србије“, који ће важити од 01.01.2011. године до закључивања новог Колективног уговора за ЈП EMC. Предлог новог Колективног уговора за Јавно предузеће „Електромрежа Србије“ је усаглашен на трипартитним преговорима Оснивача, Послодавца и Синдиката, али је за његово закључивање потребна сагласност све три уговорне стране. Овај Колективни уговор се у потпуности ослања на прошли, који је у протекле четири године донео одређен степен сигурности и стабилности свим запосленима. Преговарачки тимови Послодавца и Синдиката су углавном успели да одбране свој усаглашени предлог пред преговарачким тимом Оснивача, који је због актуелне економске кризе имао много рестриктивних захтева.

Поред нужних измена текста, због усклађивања термина са изменама у законима, Општим колективним уговором и другим актима донешеним у периоду између закључивања колективних уговора за ЈП EMC, извршено је прецизирање одредби које су различито тумачене, дефинисање нових појмова и неколико суштинских унапређења.

У другом члану је додат нови став, односно обавеза Послодавца из Закона о раду, да у поступку доношења општих аката о економским и радно-социјалним питањима од значаја за положај запослених, затражи мишљење Синдиката, чиме

Правилник о раду

се убудуће избегавају неспоразуми, као што је било код новог Упутства за обрачун накнада трошкова за време проведено на службеном путовању у земљи. У петом члану је додат нови став који упућује Послодавца да, ако је то могуће, путем интерног огласа попуњава слободна радна места оспособљавањем и премештањем запослених који су већ у радном односу код послодавца, а ако то није могуће, на начин сагласан закону.

У једанаестом члану је дефинисан интервентни рад као специјални случај прековременог рада. Када хаварија наступи ван радног времена запослени долази по налогу и ради на отклањању квара наопреми и уређајима који су у функцији обављања основне делатности предузећа, од посебног значаја за одржавање погонске спремности електроенергетских постројења и система. У овом случају запосленом се признаје време од поласка на извршење радног задатка, извршење радног задатка и нормирано време повратка кући као интервентни рад, а Послодавац ће посебним упутством дефинисати процедуру о ангажовању интервентних екипа са нормираним стандардима путовања.

У четрнаестом члану је додат нови став да у случају када се, због бољег коришћења средстава рада, рационалнијег коришћења радног времена и извршења одређеног посла у утврђеним роковима, недељом обављају послови из делатности Предузећа, запослени има право на 15% слободних сати више у прерасподели.

У седамнаестом члану су дефинисана нова права за повећање законског минимума од 20 радних дана дужине годишњег одмора, самохраном родитељу детета до 14 година живота - плус два радна дана, за рад ноћу - плус један радни дан и за рад суботом и недељом - плус један радни дан, али је трајање годишњег одмора лимитирано на 25 дана, изузев запосленог мушкарца са 30 година стажа осигурања или наврше-

них 55 година живота и запослене жена са 25 година стажа осигурања или навршених 50 година живота, као и запослених млађих од 18 година живота, који имају лимит од 30 радних дана годишњег одмора. Запосленима који раде на пословима на којима се стаж рачуна са увећаним трајањем, запосленима на радним местима која су актом о процени ризика утврђена као радна места са повећаним ризиком и запосленима на пословима са скраћеним радним временом, годишњи одмор може трајати најдуже 35 радних дана.

У деветнаестом члану је дефинисано ново право на одсуство са рада уз накнаду зараде (плаћено одсуство) у случају порођаја другог члана уже породице - 1 радни дан и повећање са 5 на 7 радних дана за рекреацију (упућивање на опоравак, у циљу превенције радне инвалидности запослених који раде на пословима са повећаним ризиком).

Плаћено одсуство ради образовања, стручног оспособљавања и усавршавања, које је у функцији потреба посла дефинисано је у двадесетом члану - 2 радна дана по испиту, максимално 15 радних дана током године.

Новост код неплаћеног одсуства (члан 21.) је обавеза Послодавца да омогући запосленом одсуство без накнаде зараде до пет радних дана и могућност коришћења неплаћеног одсуства до шест месеци, када то не ремети процес рада, на темељу сагласности непосредног руководиоца и надлежних лица по линији руковођења.

У члану 23. је додат нови став у коме се Послодавац, односно запослени кога он одреди обавезује да поступа и предузима све превентивне мере у области безбедности и здравља на раду утврђеним Актом о процени ризика за сва радна места у радној околини и да утврди начин и мере за њихово отклањање. Актом о процени ризика, који доноси генерални директор, утврђују се радна места са повећаним ризиком, услови које запослени морају да испуња-

И НОВИ Колективни уговор

вају за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком, као и средства и опрема за личну заштиту запослених на свим радним местима у радној околини.

У члану 24. је додат нови став у коме се Послодавац и Синдикат обавезују да у Одбор за безбедност и здравље на раду изаберу најмање по једног члана Одбора који су добри познаваоци области безбедности и здравља на раду.

Члан 32. упућује на нови Прилог Колективног уговора у коме се налази Списак група послова (радних места) по сложености, са коефицијентима, у складу са Правилником о организацији и систематизацији послова у Јавном предузећу „Електромрежа Србије“, са роком за усклађивање коефицијената до 31.12.2012. године, чиме престаје да важи Прилог са минималним коефицијентима који је узроковао велике разлике за иста радна места.

У члану 34. је додат нови став у коме је дефинисано утврђивање резултата рада кроз оцењивање обима и квалитета рада запосленог. Оцењивање обима рада врши се на основу свих послова које је запослени извршио у одговарајућем периоду, обима искоришћеног радног времена и временаведеног на раду, а оцењивање квалитета рада врши

се на основу квалитета извршеног посла са становишта одговарајућих прописа, технолошких упутстава, стандарда, стручне методологије и издатих налога, сложености извршених послова, стручности, креативности и иницијативе испољене при извршавању послова, степена испољене одговорностиу раду, поштовања рокова одређених за извршавање послова, рационалног ангажовања запослених, средстава рада, материјала, резервних делова, степена испољене радне и технолошке сарадње са осталим учесницима у процесу рада, тачности и прецизности испољених у раду и броја

грешака и обима погрешно урађених послова, и радних задатака.

Члан 36. дефинише годишњу награду за ограничен број запослених (до 1% укупно запослених) којима генерални директор може, ако су имали радни учинак значајно изнад стандардног и остварили изузетне резултате у току календерске године и тиме посебно допринели пословном успеху предузећа, увећати основну зараду до

50% за послове на којима је запослени распоређен.

Члан 37. обавезује Послодавца да запосленима омогући учешће у делу добити Предузећа (уместо садашње могућности) у складу са

одлуком надлежног органа о расподели добити, која се доноси на начин и под условима утврђеним одлуком о оснивању, уз сагласност Оснивача.

У члану 39. основна зарада запосленог се и даље за рад у турнусу увећава за 2%.

Радам у турнусу, у смислу овог Колективног уговора, сматра се рад који подразумева да запослени у континуитету ради по следећем распореду (шеми): 12 часова рада, 24 часа одмора, 12 часова рада, 48 часова одмора. На жалост преговарачких тимова Послодавца и Синдиката, због истрајавања представника Министарства рада и социјалне политике на тврдњи да рад у „турнусу“ није

сменски рад, већ прерасподела радног времена и искључивости представника преговарачког тима Оснивача из Министарства финансија, да није било могуће одобрити додатна средства у маси за зараде да би се трајно решило питање сменског рада у нашем предузећу, на крају преговора је само договорен нови 87. члан, у Прелазним и завршним одредбама, којим је пролонгирано коначно вредновање рада у турнусу до усвајања системског решења овог питања.

У члановима 46. и 47. Извршено је увећање права на отпремнину приликом одласка у пензију, у висини три (уместо 1,67) зараде, права на јубиларну награду за непрекидан рад у ЈП EMC за 10 година - у висини једне (уместо 0,56) просечне зараде, за 20 година - у висини две (уместо 1,12) просечне зараде и за 30 година - у висини три (уместо 1,67) просечне зараде по запосленом код послодавца, исплаћене у месецу који претходи месецу исплате.

У члану 48. је измењен први став тако да у случају смрти запосленог или члана његове уже породице, уместо да се исплаћује накнада трошкова погребних услуга (погребна опрема, превоз, штампање плаката) и једнократне помоћи у висини ме-

СИНДИКАЛНЕ АКТИВНОСТИ

сечне зараде, у новом Колективном уговору Послодавац исплаћује две просечне месечне зараде.

У члану 50. је додат нови став да је Послодавац дужан да осим осигурања запослених од повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом, у циљу спровођења квалитетне социјалне заштите, колективно осигура запослене за случај тежих болести и хируршких интервенција и да у поступку колективног осигурања запослених обавестити репрезентативни синдикат о премијама, односно полисама осигурања, али је у члану 51. само остављена могућност да Послодавац на свој терет уплати пензијски допринос за запослене у смислу прописа о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима, код организације регистроване за управљање добровољним пензијским фондовима.

У члану 53. је верификовано, у пракси већ спроведено, повећање дневнице за службено путовање у земљи са 2,8% на 5%.

У члану 56. извршена је измена, тако што су средства за превенцију радне инвалидности и рехабилитацију запослених у току пословне године повећана са 0,22% на 0,30% годишњих зарада, уз обавезу Синдиката да Послодавцу два пута годишње доставља извештај о утрошеним средствима. Верификована је и обавеза Послодавца да, у складу са годишњим планом пословања, а по посебном споразуму са Синдикатом, обезбеђује средства за активности Спортске секције запослених у ЈП EMC.

Члан 59. није промењен, висина отпремнине у случају престанка потребе за радом запослених због технолошких, економских или организационих промена остала је 350 €, односно 330 €, али је договорен нови члан 71. у коме се даје могућност Послодавцу и Синдикату да закључе Анекс Колективног уговора којим ће се дефинисати посебни случајеви реструктурирања предузећа, када Послодавац може са запосленим да закључи споразум о престанку радног односа уз исплату једнократне новчане накнаде у договореном износу.

У члану 63. је дефинисана Комисија за накнаду штете због повреде на раду запосленог, која, по Правилнику о накнади штете због повреде на раду, утврђује све чињенице у вези са захтевом запосленог за оства-

ривање накнаде штете настале повредом на раду или у вези са радом, постојање одговорности Послодавца или другог запосленог за насталу штету и висину штете.

Чланом 76. су, поред председника Синдиката EMC и остали чланови Извршног одбора Синдиката EMC добили посебну заштиту од отказа уговора о раду у складу са законом. Они се, за време обављања функције и једну годину након истека функције, ако поштују своје радне обавезе и не учине повреде Закона о раду или Уговора о раду склопљеног са Послодавцем, не могу преместити на други посао са мањом зарадом, не може им престати радни однос по основу вишка запослених у складу са законом, нити на други начин могу бити стављени у неповољан положај.

У члану 78. је дефинисано финансирање активности Фонда солидарности код Послодавца тако што се уз исплату месечне зараде запосленима издвајају средства за рад Фонда солидарности EMC на месечном нивоу, у висини 0,20% од масе средстава исплаћених на име зараде чланова Фонда, уз обавезу Синдиката да, два пута годишње доставља Послодавцу извештај о утрошеним средствима Фонда.

Члан 79. обавезује Синдикат да средства за рад добијена од Послодавца (0,20% масе средстава исплаћених на име зараде чланова Синдиката) користи за развој демократских индустријских односа, социјалног дијалога, развој и унапређење колективног преговарања и едукацију запослених.

ФОНД СОЛИДАРНОСТИ EMC

На 1. седници Извршног одбора Синдиката EMC, одржаној 15.12.2010. године, именован је нови састав Комисије фонда солидарности EMC:

- Снежана Павловић, председник
- Дубравка Зековић, заменик председника
- Драган Шарић, члан
- Мира Малешевић, члан
- Весна Ракетић, члан
- Марија Шкорнички, члан
- Александар Павловић, члан
- Зоран Кресоја, члан

Маријана Крстић - секретар Фонда солидарности EMC.

Синдикат EMC је основао Фонд солидарности EMC у циљу пружања помоћи запосленима и породицама чланова Фонда за случајеве одређене Правилником о раду Фонда солидарности EMC.

Чланство у Фонду солидарности EMC је добровољно. Чланови Фонда солидарности EMC могу бити сви запослени у ЈП EMC, Електроисток Изградња Д.О.О. и Електроисток Пројектни биро Д.О.О.

На сајту Синдиката EMC, www.sindikatem.org.rs, у делу посвећеном Фонду солидарности, налазе се:

- Правилник Фонда солидарности
- Приступница Фонду солидарности
- Иступница из Фонда солидарности
- Захтев Фонду солидарности за помоћ
- Списак чланова Комисије фонда солидарности EMC са контакт подацима

Адреса за достављање документације Фонду солидарности EMC (захтев, приступница, иступница,...), као и за питања и објашњења у вези Фонда солидарности EMC:

Фонд солидарности EMC
Секретар: Маријана Крстић
Кнеза Милоша 11, 11000 Београд
Телефон: 011.3330.640; 064.8408.979
e-mail: marijana.krstic@ems.rs

30. саветовање

ГЕНЕРАЛНИ ПОКРОВИТЕЉИ

Министарство рударства и енергетике
Републике Србије

Електропривреда Србије

Електромрежа Србије

Златибор

29. мај - 03. јун 2011.

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА

Српски национални комитет CIGRE - CIGRE СРБИЈА одржаће јубиларно 30. саветовање и прославити 60. годишњицу рада, у периоду од 29. маја до 3. јуна 2011. године, под покровитељством Министарства рударства и енергетике Републике Србије, Електропривреде Србије и Електромреже Србије.

Јубиларно 30. саветовање, као и сва досадашња, има за циљ да најновија техничка знања и искуства из области производње, дистрибуције и потрошње електричне енергије представи стручној јавности. Тим поводом, на Саветовању се очекује преко 1000 научних и стручних радника из електропривреде, електроиндустрије, института, пројектантских фирми и са факултета, укључених у рад асоцијације кроз индивидуално или колективно чланство.

Осим стручних и бројних пратећих садржаја, на 30. саветовању ће бити организована и техничка изложба ЕХРО 2011, која ће кроз практичну реализацију илустровати теме и области Саветовања и пружити прилику привођачким и услужним организацијама да се са најновијим достигнућима представе широкој јавности. С обзиром на досадашњу традицију и значајан јубилеј, очекујемо велики одзив произвођача електро опреме и пружаоца услуга у електропривредној делатности из Србије, Европе и света.

Уз уверење да ће и ово Саветовање испунити очекивања стручне јавности и дати допринос решавању актуелних питања везаних за развој, управљање и коришћење великих електричних мрежа, част ми је да вас позовем да узмете учешће на 30. саветовању CIGRE СРБИЈА и тиме увеличате наш веома значајан јубилеј.

С поштовањем

Председник CIGRE СРБИЈА

G. Džuric
Мр/Горко Дотлић

Богата збирка „Популарне

Библиотека „Популарна наука“ рођена је 1995. године. Библиотеку је покренуо „Клуб НТ“ из Београда уз сарадњу и уз подршку заинтересованих организација и истакнутих појединаца. Почетком 2007. године издавање књига „Популарне науке“ преузима и наставља Друштво за истраживачку и издавачку делатност „Истраживачки центар ИЦНТ“ из Београда (Дунавска број 40).

Књиге су намењене првенствено младом нараштају који формира визију света и, свакако, човека у њему. Старији у књигама те библиотеке могу наћи нове информације, а можда и нека знања која су им недостајала.

Покретачи библиотеке су свесни да се модерна, савремена мисао формира на темељима класичних достигнућа у науци, техници, уметности, итд. Млад човек

Покретачи библиотеке су свесни да се модерна, савремена мисао формира на темељима класичних достигнућа у науци, техници, уметности, итд. Млад човек, у периоду развоја, стицања егзактних знања, чврст ослонац налази у популарно приказаним резултатима великих научних достигнућа. Те књиге требало би да буду подстицај за размишљање јер, као што је Сенека пре скоро два миленијума рекао, „Природа не открива своје тајне одједном и свима“. Жеља издавача је да се инспиришу млади људи да се радом и резултатима тог рада укључе у плејаду повлашћених којима Природа открива своје тајне, а за добробит човечанства.

Које књиге садржи ова библиотека? Пре свега то су дела наших највећих научника и дела која популаришу те великане науке. Али, нису само они заступљени у тих четрдесетак књига, нису само њихова достигнућа на популаран начин приказана. Теорија релативитета, суштина живота, тајне природе и природних појава, филозофија науке и још значајан део области науке. Поменућемо Ајнштајна, Крика, Норберта Винера, Медавара, али и Маха, Каудана, и

многа друга позната имена науке која красе наслове књига.

О многим књигама из те библиотеке је писано у овом листу, али није на одмет написати неколико речи више о последњим књигама.

„Ајнштајн и религија“, којој је поднаслов „Физика и теологија“, аутора Макса Џемера, једног од најзначајнијих историчара и филозофа физике. У њој су исцрпно дати Ајнштајнови ставови о религији, али и његови филозофски погледи уопште. Аутор је проучио све Ајнштајнове објављене радове, али и обимну архивску грађу која се чува у разним светским центрима. Та књига спада међу Џемерове последње списе, а као таква има довољну историјску дистанцу како би анализе биле што целовитије и потпуније.

Требало би имати на уму да је од саме појаве Ајнштајнове теорије (Специјална теорија релативности – 1905) владало велико интересовање за његове филозофске па и опште интелектуалне погледе. Џемер је на примеран начин реконструисао развој Ајнштајнових погледа, дух његових концепција и на основу тога представио његове замисли религије и филозофије у целини.

Књига је писана релативно доступно ширем кругу читалаца, али се комплетнија слика изнетих идеја и података у књизи лакше прати ако читалац поседује одговарајуће предзнање. Тако, књига делује и као нека врста приручника.

Научници Џон и Мери Грибин познати су популаризатори науке. Потврдили су то пишући више књига, а свакако и делом „Колико далеко је горе“.

Пре мање од стотину година астрономи су веровали да звезде Млечног пута сачињавају целокупан Универзум. До краја 20. века знали су да је Млечни пут тек једна од острвска галаксија распршених дуж милијарди светлосних година свемира. Уз најновије телескопе можемо видети „горе“ до галаксија 10 милијарди светлосних година удаљених од Земље.

Та револуција у нашем разумевању Космоса и нашег места у ње-

Четрдесетак књига једне библиотеке није заокружен број који би могао да обележи идеју подухвата, али довољан је да јасно прикаже дух и тенденцију издавача.

Највећи број књига из области је физичко-математичких наука и других не мање занимљивих домена савременог знања. Биографије, а и ауторска дела наших и светских научника, као што су **Тесла**, **Пупин**, **Миланковић**, **Ајнштајн**, **Крик**, **Расел**, итд, сигурно се могу доживети као прави бисери те библиотеке.

Жеља да се популарише наука у себи садржи и идеју да се књиге пре свега пласирају омладини која је жељна нових знања, нових сазнања. То намеће нужно потребу да књиге буду одговарајуће припремљене и опремљене. Значи, свака књига компетентне особе требало би да има предговор или поговор, којим се читаоцу пружају неопходна уводна знања и којим се уводи у материју која се обрађује у књизи. Како би се остварила жеља да читаоци буду пре свега млади људи, цена књиге требало би да буде њима приступачна а опрема довољно атрактивна да и тиме привуче пажњу будућег читаоца.

Издавач, као и сви који су били укључени у издавачки подухват, наведено су доживљавали као императив. Да ли се у томе успело и да ли се то постигло? Мишљења смо, имајући у виду реакције компетентних личности из науке и просвете, да је одговор позитиван. То је, сигурно, највећа награда и подстицај за даљњи рад.

науке“

му збила се у распону од једног људског животног века, посредством комбинације нове технологије, у облику бољих телескопа, као и посвећивања групице пионира заокупљених мерењем скале растојања Универзума. Овде се приповеда управо њихова прича, прича која открива наше чудновато усхићење ноћним небом, као и напоран рад, истрајност и дух оних који су својим посматрањима настојали да разоткрију његове тајне.

У књизи се, још говори о Универзуму који се шири, о Великом праску, о Хабловом наслеђу, итд, а на крају је лепо систематизована табела важнијих астрономских датума.

Норберт Винер – „Ја сам математичар“ други је део аутобиографије америчког научника, оснива-

ча кибернетике као самосталне научне области која обухвата математику, технику и биологију, а то и јест предмет те књиге. Име Норберта Винера постаје познато 1948. године после објављивања књиге у којој је дао основе кибернетике.

Та књига је аутобиографија која обухвата период од 24. до шездесетих година Винеровог живота. Осим биографских података о богатом научном животу и о себи као јавној личности, издашно је обрадио развој математике у првој половини прошлог, 20. века. Говори о сусретима и сарадњи с најпознатијим физичарима тог периода. Интересантан је и Винеров поглед на научнике, његове савременике, као и на моралне проблеме научника, учесника у стварању атомске бомбе.

Књига је писана лаким стилем, занимљиво и то не само математичарима, већ свима који се занимају за историју егзактних наука прве половине прошлог века.

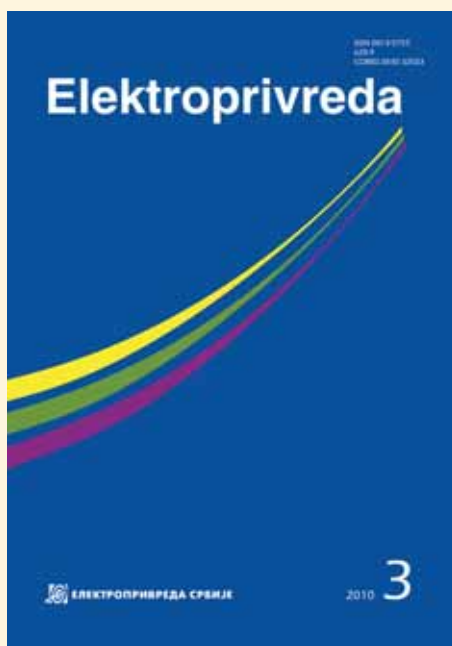
Издавач ће да настави да обогаћује ту библиотеку многим новим

насловима, верујемо исто тако значајних аутора као што је то било и до сада. Актуелност књига можда најбоље потврђује чињеница да нема библиотеке, пре свега у образовним установама, чије полице не красе књиге „популарне науке“.

мр Радмило Иванковић

„Електропривреда“ у издању ЕПС-а

Један од веома угледних стручних часописа - „Електропривреда“, дуже од шест деценија излазио је под окриљем Југословенске електропривреде (ЈУГЕЛ). Укида-

њем ЈУГЕЛ-а 2009. године часопис је преузело ЈП Електропривреда Србије. Настављено је објављивање значајних значајних прилога наших еминентних стручњака и научних радника.

„Електропривреда“ је углед постепено стицала, почевши од првог броја 1948. године. Сада је то цењен часопис не само у Србији, већ и у окружењу – у свим електропривредним организацијама, енергетским институцијама и у редовима оних који се баве проблематиком енергетике, посебно електроенергетике.

Углед часописа пре свега зависи од објављених прилога и њихових аутора, али, с друге стране и од састава редакције и, посебно, главног уредника. Ту одговорну функцију дуже од десет година обавља **Бранислав Бошковић**. Резултате, које је постигао захваљујући посвећености том послу, задивљујући су. Његова настојања да стално унапређује квалитет часописа и то како прилозима, тако и опремом часописа, очигледна су. Њему, а сада

већ дуже од годину и ЕПС-у, припадају само комплименти.

Трансформација енергетског сектора у целој Европи довела је и до формирања Енергетске заједнице југоисточне Европе. Та чињеница може да буде веома утицајна на будућу судбину часописа. То је прилика да „Електропривреда“ прерасте у стручни часопис регионалног значаја. Требало би због тога да се покрену активности у формирању међународне редакције, а прилози би требало да се објављују на једном од језика које користи Енергетска заједница (енглески). Сигурно да би таква активност утицала на побољшање штампе увођењем колорних илустрација и дијаграма. Средства за наведене активности сигурно би могла да се обезбеде од заинтересованих електропривреда, чланица Енергетске заједнице.

Остаје да чекамо да предложене промене часописа са жељом да се то што пре оствари и да стечени углед још више порасте.

мр Р. Иванковић

www.ems.rs

сигурност. поузданост. ефикасност.